Modern Klasikler Dizisi - 116

STEFAN ZWEIG

KIZIL

Almanca aslından çeviren:
Regaip Minareci

Türkiye İş Bankası
Kültür Yayınları

Genel Yayın: 4189

STEFAN ZWEIG
KIZIL

ÖZGÜN ADI
SCHARLACH

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2017
SERTİFİKA NO: 40077

EDİTÖR
GAMZE VARIM

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
MEHMET CELEP

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

I. BASIM NİSAN 2018, İSTANBUL

ISBN 978-605-295-453-9

BASKI: SENA OFSET AMBALAJ MAT. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ
Maltepe Mah. Litros Yolu Sk. No:2/4 Matbaacılar Sitesi 2 Dk: 4Nb7
Zeytinburnu/İstanbul Tel. (0212) 613 38 46 Sertifika No: 12064

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İstiklal Caddesi, Meşelik Sokak No: 2/4 Beyoğlu 34433 İstanbul
Tel. (0212) 252 39 91 Faks (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

ÇEVİREN: REGAİP MİNARECİ

1955 yılında İstanbul'da doğdu. Münih'te geçen lise ve üniversite yıllarının ardından 1977 yılında Hürriyet Grubu'nda çevirmen olarak çalışma hayatına atıldı. Hürriyet Dergi Grubu, Tercüman, Milliyet Dergi Grubu, Güneş Gazetesi ve Doğan Kitap'ta editör, yazıişleri müdürü, yayın yönetmeni ve yayın koordinatörü olarak uzun yıllar idari görevlerde bulundu. Önceleri gazeteciliğin yanı sıra sürdürdüğü edebiyat çevirmenliğine artık zamanının önemli bir bölümünü ayırarak devam ediyor.

Modern
Klasikler
Dizisi - 116

Stefan Zweig

Kızıl

Almanca aslından
çeviren: Regaip Minareci

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

Memlekette arkadaşları, Viyana'ya gittiğinde Josefstadt'ta oda tutmasını söylemişlerdi. Üniversiteye yakın ve üniversite öğrencilerinin oturmayı sevdiği bir yerdi, çünkü sakin ve biraz da eskilerden kalma bir semtti, ayrıca gelenekten gelen alışkanlıkla öğrencilerin yaşadığı merkeze dönüşmüştü. Böylece o da eşyasını geçici olarak bıraktığı istasyondan başlayarak önüne gelene sormuş, yağmurda arkalarından birileri kovalıyormuş gibi koştururken ona gönülsüzce bilgi veren bütün o telaşlı insanların yanından geçip, tanımadığı gürültülü sokaklara girip çıkarak oraya gitmişti.

Sonbahar havası göz açtırmıyordu. İğne gibi batan bir sağanak aralıksız çağıldıyor, boz renge dönüşmüş ağaçların titreşen kurumuş son yapraklarını sürükleyip götürüyor, bütün yağmur oluklarından gümbür gümbür iniyor ve hüzne bürünmüş göğü milyonlarca kurşuni damara ayırıyordu. Rüzgâr, bazen dalgalanan bir bez gibi yağmuru önüne katıyor, duvarlara doğru şaklatarak savuruyor ve şemsiyeleri kırıyordu. Çok geçmeden sokaklarda ağızlarından dumanlar çıkan atların çektiği sarsılarak giden siyah

arabalardan ve yoldan koşarak geçenlerin hızla uzaklaşan tek tük gölgesinden başka bir şey kalmamıştı.

Genç üniversite öğrencisi ev ev dolaşıp, sayısız merdiveni inip çıkarken berbat yağmurdan bir süreliğine kaçabildiği için memnundu. Pek çok oda gezdi, ama hiçbirini beğenmedi. Bunun sorumlusu yağmur ve odaların hepsine kasvetli bir görünüm verip içlerini sağlıksız boğucu bir havayla dolduran soğuk ve kurşuni ışıktı belki. Yamulmuş rutubetli merdivenleri çıkarak ulaştığı odalardaki sefaleti ve pisliği görünce içinde bunaltıcı bir duygu uyanmıştı; yıkık dökük, aşınmış küçük kasaba evlerinin cephelerinin ardına gizlenmiş büyük hüzünlerin ilk sezgisi gibiydi bu. Genç adam arayışını sürdürürken gitgide umutsuzluğa kapılıyordu.

Sonunda seçimini yaptı. Josefstadt'ın yukarı kısmında, Gürtel* yakınlarında, oldukça eski ama oturaklı ve orta sınıfın huzurunu yansıtan geniş bir binada kendine kalacak bir yer seçti. Basit bir odaydı burası, aslında istediğinden küçüktü, ama pencereleri büyük, içinde o sırada yağmurdan hışırdayan ve soğuktan usulca titreyen birkaç ağacın bulunduğu eski dış mahalle avlularından birine açılıyordu. Bu ürkek son birkaç yeşil, genç adamı memleketinin bahçelerinin tamamen yitmiş anılarına götürüp onu cezbetmişti; bir de holde zili çaldığı sırada bir kanarya kafesinde ötmeye başlamış, o odayı gezdiği sürece kıvrak namelerle şakımaktan bıkıp usanmamıştı. Delikanlı bunu iyiye yormuş, ayrıca ev sahibesini de sevmişti; yaşlıca, kederli bir kadındı, memurluk yapan kocasını kaybettiğini anlatmıştı. Küçük kızıyla birlikte perişan durumdaki tek odada yaşıyordu, bitişikte ise varlığı giriş kapısına iliştirilmiş kartvizitinden anlaşılan başka bir üniversite öğrencisi genç kalıyordu.

---

* Viyana'nın oldukça işlek, merkezi anacaddelerinden biri. (ç.n.)

Akşam olmasına birkaç saat kalmıştı, delikanlı bu süre içinde nicedir özlemini çektiği yabancı kenti aceleyle biraz gezmek istiyordu, ama rüzgârın kamçıladığı yağmur çok geçmeden hevesini kırmıştı. Bir kahvehaneye girdi, bilardo masasındaki beyaz topun kırmızı topun peşi sıra koşmasını uzun süre dalgın dalgın izledi, çevresindeki yabancıların konuşmalarını duydu ve boğazında ağır ağır büyüyüp dile gelmeye çalışan acıtıcı düş kırıklığını yenmeye çalıştı. Sonra sokaklarda bir kez daha dolanmayı denedi, ancak yağmur çok şiddetliydi. Üzerinden sular aka aka sırılsıklam halde bir lokantaya girdi, akşam yemeğini canı hiç istemeden hızla yiyip, odasına döndü.

Şimdi odasında durmuş çevresine bakınıyordu. Birkaç eşya yan yana dayanmış ve unutulmuş gibiydi, hiçbirinin diğeriyle içsel bir bağı, zarafeti ve enerjisi yoktu: Biri yaklaşacak olsa iç geçiren öne doğru meyil vermiş iki eski dolap, üzerindeki yıkanmaktan solmuş örtüsüyle bir yatak, loş odanın karanlığında sıkıntılı sıkıntılı sallanan beyaz bir lamba, her yeri dökülen eski Viyana tarzı bir soba... Aralarda birkaç tablonun renkli baskısı ve fotoğraflar asılıydı, birbirleriyle ilgisiz solmuş şeylerdi bunlar, birbirlerini belki hiç tanımadan yıllardır burada bakışan yabancı yüzlerdi. Engebeli döşemeden titreten bir soğuk kabararak yayılıyor, odanın tam olarak kapanmayan tek penceresi rüzgâr ve yağmur cama vurdukça huzursuz edici bir gürültüyle tangırdıyordu.

Delikanlı soğuktan titredi. Bu modası geçmiş ıvır zıvır arasında bir yabancıydı. Bu yatakta kimler yatmış, bu koltuklarda kimler dinlenmişti, şimdi onun solgun çocuk yüzünün korkuyla ve neredeyse ağlamaklı bir ifadeyle ona baktığı aynaya kimler bakmıştı? Oradaki hiçbir şey geçmişi ve yaşanmışlığı çağrıştırmıyordu, her şey yabancıydı ve delikanlı bu soğuğun kanına işlediğini hissetti.

Hemen yatmalı mıydı? Saat dokuzdu. İlk kez yabancı bir yerde uyuyacaktı. Evlerinde muhtemelen herkes altın sarısı hoş ışığın aydınlığında yuvarlak masanın çevresine oturup sakin bir sohbete dalmıştı. Biliyordu, sarışın kız kardeşi Edith birazdan ayağa kalkıp piyanonun başına geçerdi, hüzünlü bir sonat ya da ağabeyinin isteği doğrultusunda herhangi neşeli bir vals çalardı. Başka zamanlar piyanonun yanında gölgede duran, kız kardeşi yerinden kalkıp ona gönülden iyi geceler dileyinceye kadar sesler eşliğinde düş gören kendisi neredeydi o gün?

Hayır, uyuyamazdı henüz. Bu arada aldırttığı bavulunun başına gidip, zaten birkaç parça olan eşyasını çıkardı. Ailesi her şeyi özenle yerleştirmişti; delikanlı intizamı bozarken bu işi onun için sevgiyle yapmış olan elleri anımsadı. Kitapların arasında bulduğu bir sürprizle, kız kardeşinin fotoğrafıyla sevinçli bir şaşkınlık yaşadı; genç kız fotoğrafın üzerine içten bir satır yazı yazıp gizlice bavula koymuştu. Aydınlık bir ifadeyle gülümseyen bu yüze delikanlı uzun süre baktı, sonra yurtsuz kalmış adama sevimli sevimli bakıp onu avutsun diye fotoğrafı çalışma masasının üzerine yerleştirdi. Ama fotoğraftaki gülümseme sanki gitgide donuklaşıyormuş ve genç kız bu karanlıkta onunla birlikte hüzünleniyormuş gibi bir hisse kapıldı. Derken fotoğraf ona öylesine sıkıntılı görünmeye başladı ki, oraya bakmaya cesaret edemez oldu.

Bu kasvetli, boğucu odadan yine mi çıkıp gitmeliydi? Pencerenin önüne geldi, yağmurun aralıksız yağdığını gördü. Damlalar bulanık camın üzerinde birikiyor, başka damlalar onları sürükleyip götürünceye kadar öylece bekliyor, sonra pürüzsüz çocuk yanaklarından süzülürcesine hızla akıp gidiyordu. Dört bir yandan sürekli yenileri geliyor ve yeniden akıp gidiyordu, sanki dışarıda bütün dünya derdini milyonlarca gözyaşıyla döküyordu. Delikanlı belki

yarım saat öylece ayakta durdu. Boğuk bir elemle usulca mırıldanan bu oyun, damlaların bu ardı arkası kesilmeyen süzülüşü, sızlanan ağaçların anlaşılmaz melodisi – sicim gibi akan gözyaşlarının şu şaşılası fotoğrafı yüreğini derinden vurmuş, "gözyaşı" diye çığlık atan delice bir hüzün çökmüştü üzerine.

İçinde ne varsa dışavurmak istedi. Viyana'daki ilk akşamı bu muydu? Oysa düşlerinde, kız kardeşiyle ve arkadaşlarıyla yaptığı sohbetlerde kaç kez önceden yaşamıştı bu akşamı. O anlarda belli şeyler düşünmezdi, ama sanki bütün bu görkem ertesi sabah kaybolacakmış, henüz ilk saatlerden unutulmaz şeyler yaşanmalıymış gibi delice ve aydınlık bir şeyi, ışıltılı sokaklardan fırtına gibi geçmeyi, ileri, yalnızca ileri gitmeyi düşlerdi. Kendini gülümseyerek sohbet ederken, coşkuyla şarkı söylerken, şapkasını döndüre döndüre havaya kaldırırken ve kalbi küt küt atarken görürdü. Ama şimdi donuk bir camın önünde öylece durmuş, soğuktan titriyordu; yalnızdı ve damlaların aşağıya doğru süzülüşünü izliyordu –iki ve şimdi üç ve yeniden iki–, gözlerini dikmiş damlaların kendilerine görünmez raylar yaratmasına ve bunların üzerinde dönerek aşağıya inişine bakıyordu; kendi gözyaşlarının da ansızın akıp, üşümüş ellerinin üzerine düşmemesi için gözlerini kıstı. Yıllardır özlemle beklediği bu muydu?

Zaman nasıl yavaş geçiyordu. Demode saatin ahşap gövdesi üzerindeki ibresi fark edilemez bir yavaşlıkla ilerliyordu. Delikanlı bu yabancı odada gece korkusunu, yalnızlıktan duyduğu şu açıklanamaz çocukça kaygıyı gitgide daha ürkütücü bir biçimde hissediyordu, artık inkâr edemeyeceği çılgınca bir vatan hasretiydi bu. İçinde milyonlarca yüreğin attığı şu kocaman kentte tek başınaydı ve şakır şakır yağan hain yağmurdan başka ona kulak veren ya da bakan yoktu; oysa o hıçkırıklarla ve gözyaşlarıyla boğuşu-

yor, bir çocuk gibi davranmaktan utanıyordu, karanlığın arkasında durmuş ona çelik gözleriyle insafsızca bakan bu kaygıdan kendini nasıl kurtaracağını bilmiyordu. Tek bir sözcük duymanın hasretini o an olduğu kadar hiç çekmemişti.

O sırada bitişikte bir kapı gıcırdayıp hızla kapandı. Sinerek yere çömelmiş olan delikanlı ayağa fırlayıp kulak kesildi. Yan tarafta kalın ama eğitilmiş bir ses Burschenverein'da* söylenen bir şarkının yarım bir dörtlüğünü mırıldanıyordu; ardından sürtünen kibrit çöpünün vınlamasını ve belli ki şimdi yakılan lambanın evrilip çevrilmesinden çıkan sesi duydu. Bu olsa olsa komşusuydu, ev sahibesinin sözünü ettiği, mezuniyet sınavını vermeye hazırlanan şu hukukçuydu. Delikanlı derin bir soluk aldı, çünkü terk edilmişlik duygusunun bir an için yatıştığını hissetmişti. Holden, bir aşağı bir yukarı yürüyen komşusunun ağır ve çakı gibi adımlarının gıcırtıları geliyordu, şarkı gitgide daha anlaşılır olmuştu ve bunları gizlice dinleyen delikanlı ayakta durup böylesine titreyerek kulak kesildiği için ansızın utanmıştı. Çıt çıkarmadan usulca masanın başına döndü, bitişikteki kişinin onu duvarın arkasından izlemesinden korkar gibiydi.

Derken içerideki ses sustu ve bir aşağı bir yukarı yürümeler de kesildi. Komşusu anlaşılan oturmuştu. Bu arada, vızıldayan damlalar yeniden ona seslenmeye başlamıştı ve yalnızlığı içinde barındırdığı bütün korkularla birlikte karanlıkta onu gözetliyordu yine.

Sıkıntıdan boğulacakmış gibi oldu. Hayır, yalnız kalamazdı şimdi. Doğruldu, yatmaktan yanaklarında oluşan kızarıklığın geçmesini bekledi, hafifçe öksürerek sesini kontrol etti, ardından dışarı çıkıp usulca komşusunun ka-

---

* Burschenverein, delikanlı dernekleri, gençlerin yerel gelenekleri sürdürmelerini esas alarak köylerde kurulan cemiyetler. (ç.n.)

pısına yaklaştı. İki kez duraksadı, sonunda yabancı kapıyı çekinerek tıklattı.

Anlaşılan şaşkınlıktan kaynaklanan bir sessizlik oldu. Ardından berrak bir ses, "Gir," dedi.

Delikanlı kolu bastırıp kapıyı açtı. Yüzüne mavi bir duman vurdu. Dar oda tamamen duman altı olmuş, bütün eşyalar bu boğucu, cereyanın çalkaladığı sisin içinde bulanıklaşmıştı. Komşusu dimdik ayakta durmuş, kapıdan giren kişiye şaşkınlıkla bakıyordu. Hırkasını ve yeleğini çıkarmıştı, gömleği yarı açık duruyor, geniş ve kıllı göğsü rahatça görünüyordu, ayakkabıları yerde iki yana savrulmuştu. İriyarı, köy kabası biriydi, duruşuyla üniversite öğrencisinden ziyade bir işçiye benziyordu; kısa saplı shag tütünü piposunu ağzına sokmuştu, dumanını güçlü bir solukla kapıya kadar üfledi.

Delikanlı içeri girip birkaç sözcük kekeledi. "Buraya bugün taşındım ve komşunuz olarak sizinle tanışmak istedim."

Karşısındaki adam istem dışı bir hareketle bacaklarını bitiştirip, "Çok memnun oldum. Ben Avukat Schramek," dedi.

Bunun üzerine ziyaretçi, hatasını tamir etmek üzere telaşla adını söyledi: "Bertold Berger."

Schramek onu tepeden tırnağa süzdü. "Birinci sömestrde misiniz?"

Berger soruyu evet diye yanıtladıktan sonra, ayrıca Viyana'daki ilk günü olduğunu belirtti.

"Tabii siz de hukuk okuyorsunuzdur. Millet hukuktan başka bir şey okumuyor artık."

"Hayır, kaydımı tıp fakültesine yaptıracağım."

"Oo, tebrikler, sonunda biri çıktı... Ama biraz oturun lütfen!"

Teklif candandı.

"Bir sigara alırsınız herhalde, arkadaşım."

"Teşekkür ederim, sigara içmiyorum."

"Eh... zamanla olacaktır. Sigara kullanmayanların nesli tükenmek üzere. O halde konyak. İyi bir konyaktır."

"Teşekkür ederim... Çok teşekkür ederim."

Schramek gülümseyerek omuzlarını kaldırdı. "Sevgili arkadaşım, kızmayın ama, siz sanırım, hani nasıl derler, emir erisiniz. Konyak yok, sigara yok, bu çok düşündürücü."

Berger kızardı. Beceriksiz davrandığı ve çaresizliğini hemen ortaya döktüğü için utanıyordu, gelgelelim ikramı sonradan kabul ederek daha da gülünç duruma düşeceğini hissediyordu. Bir şey söylemiş olmak adına, gece vakti ziyarete geldiği için bir kez daha özür diledi. Ama Schramek sözünü bitirmesine izin vermeyip, onu birkaç soruyla tuttu. Neredeyse hemşeriydiler, biri Alman Bohemyalı, öteki Mähren'liydi, çok geçmeden anılarında ortak bir tanıdıklarının olduğunu bulup çıkardılar. Derken aralarındaki sohbet canlandı. Schramek sınavlarından ve ilişkisinden, öğrenci milletine okulda geçirdikleri birkaç yılın anlamı gibi görünen yüzlerce şeyden söz etti. Anlatışında çok canlı bir samimiyet, biraz yüksek sesli bir keyif ve bilinçli, kibirli sayılabilecek bir deneyimlilik vardı. Bir acemiyi, bir taşralıyı etkiliyor olmaktan açıkça zevk alıyordu. Berger bütün bunları özlem dolu tarifsiz bir merakla dinledi, çünkü onu Viyana'da bekleyen yeni yaşamını müjdeler gibiydiler; Schramek'in enerjik konuşma tarzından, pipo içerken dumanı geniş mavi koniler şeklinde üflemesinden hoşlanmıştı. En küçük ayrıntıya bile dikkat etti, çünkü Schramek karşısına çıkan ilk gerçek üniversite öğrencisiydi ve hiç seçici davranmadan onu en mükemmelleri olarak değerlendirdi.

O da ona bir şeyler anlatmak isterdi, ancak memlekete dair her şey bu yenilikler yanında gözüne ansızın önemsiz

göründü; lisede yaptıkları bütün o şakalar silik ve ruhsuzdu, taşraya dair yaşantılardı; o güne kadarki bütün düşünceleri ve sözleri ona ansızın çocukluğa aitmiş gibi göründü, bulunduğu yer ise erkekliğin başladığı yerdi. Schramek onun suskunluğunu fark etmeyip, aceminin hayran ve ürkekçe bakışlarından büyük mutluluk duydu. Berger, Schramek'in isteği üzerine elini, onun başındaki üç yara izinin üzerinde dikkatlice gezdirdi, kısacık kesilmiş saçlarının arasında yaralardan boydan boya keskin bir kırmızı çizgi oluşmuştu. Sonra Schramek'in düello daveti ve kesici silahlarla yaptığı düellolarla ilgili anlattıkları karşısında şaşırdı. Yakında kendinin de böylesi bir rakiple karşı karşıya gelme düşüncesi onu korkutsa da içini ısıttı ve odanın bir köşesinde duran iki kılıçtan birini bir an için eline almak üzere Schramek'ten izin istedi. Kılıcı güçlükle ancak kaldırabilmesi sonradan içini acıttı tabii: Kollarının henüz nasıl güçsüz ve bir çocuğunki kadar sıska olduğunu o zaman yeniden fark etti ve bu iriyarı, güçlü gençle arasındaki farkı ani bir kıskançlığa kapılarak algıladı. Böyle bir kılıcı havada kolayca savurmak, bıçağa ıslık çaldırmak, bütün gücüyle parad yapmak ve kılıcıyla yabancı bir yüzü paramparça etmek ona olağanüstü bir şeymiş gibi göründü. Bütün bu olağan şeyler ona amaç edinmeye değer büyük şeylermiş gibi devasa ve muazzam geldi ve bundan söz ederken takındığı ürkek hayranlık Schramek'i daha konuşkan ve samimi yaptı. Schramek bir arkadaşıyla sohbet ediyormuş gibi konuşuyor, yaşamının öğrenci ideallerini asla aşamamış, ama Berger'in tutkuyla bakakaldığı parlak renkli fotoğrafını delikanlının önüne seriyordu. Berger bunlarda yeni yaşamının müjdecisini bulmuştu.

Sonunda gece yarısına doğru birbirlerine "Görüşmek üzere," dediler. Schramek, Berger'in elini içtenlikle sıktı,

omzuna vurdu ve yalnızca o yaşlara özgü birdenbire ortaya çıkan dostluk duygusuyla "sevimli bir çocuk" olduğunu söyledi, heyecanlı genç de bundan tarifsiz bir mutluluk duydu.

Berger bütün bu izlenimlerden sarhoş olmuş halde odasına döndü; yağmur hâlâ pencereye vuruyor ve her köşeden soğuk fışkırıyor olsa da burası ona artık önceki kadar ıssız ve kasvetli görünmedi. Yüreği bu ışıltılı yabancı şeylerle dolup taşıyor, ilk günden bir arkadaş bulmuş olmaktan tarifsiz bir mutluluk duyuyordu. Gelgelelim çok geçmeden bu duyguya bir hüzün karıştı usulca, iki ayağıyla sımsıkı yere basan bu insanın yanında ne kadar zayıf, ne kadar çocuksu ve okullu oğlan çocuğu gibi durduğunu hissetti. Arkadaşlarının arasında her zaman en çelimsizi, en nazlısı, en hastalıklısı olmuş, oyunlarda ve afacanlıkta daima onların gerisinde kalmıştı, ama bundan dolayı ancak bugün acı duyuyordu. Acaba günün birinde şu Schramek gibi güçlü ve özgür biri olabilir miydi? Onun gibi kıvrak ve enerjik konuşabilmek, kas yapmak, yaşamı rastgele yaşamak yerine ona sımsıkı sarılmak için delice bir özlem duydu. Acaba bir gün onun gibi olabilir miydi? Aynadaki ürkek, ince ve sakalsız çocuk yüzüne kuşkuyla baktı ve tek bir kasın bile şişmemiş olduğu bu ince koluyla kılıcı neredeyse kaldıramadığı yeniden aklına geldi. Sırf içerisi karanlık ve soğuk olduğu, çevresinde kimse bulunmadığı için iki saat önce çocuk gibi ağlamanın eşiğine geldiğini anımsadı. İçini usulca korku sardı: Güç, cesaret ve taşkınlık gerektiren bu yabancı kentte, bu yeni yaşamda bu zayıf, bu çocuksu haliyle ne yapacaktı? Hayır –güçlükle kendini topladı– tam değerini bulana kadar, arkadaşı gibi güçlü kuvvetli olana kadar mücadele edecekti; bildiği ne varsa öğrenecekti ondan, elini kolunu sallayarak yürümeyi, gür ve enerjik sesle konuşmayı öğrenecekti, kaslarını güçlendirecek, onun gibi

bir erkek olacaktı. Hüzünle sevinç, umutla umutsuzluk hızla birbirine karıştı, hayalleri gitgide daha karmaşıklaştı. Lambadan duman çıkınca saatin geç olduğunu gördü ve aceleyle yattı. Göz açtırmayan sonbahar yağmuru dışarıda gümbürdemeye hâlâ devam ediyordu.

Bertold Berger'in Viyana'daki ilk günü böyle geçmişti.

Sonraki günlerde de değişen bir şey olmadı: Hüzünle sevinç, umutla düş kırıklığı sürekli iç içeydi; belirsiz bir duygu, ama daima yabancı olmak ve alışamamak... Delikanlının bağımsızlıktan, üniversite öğrenciliği döneminden, Viyana'dan beklediği o büyük, umulmadık, yeni şey bir türlü gerçekleşmiyordu. Bazı güzel şeyler vardı tabii: Hafif sonbahar ışıltısında Schönbrunn, Gloriette'ye çıkan ve o tepeden mükemmel parkların ve imparatorluk sarayının en heyecan verici manzarasını gözler önüne seren altın sarısına bürünmüş bulvarlar. Ya da sahneledikleri oyunlarıyla ve onca güzel insanı büyüleyici bir biçimde bir araya getirmesiyle tiyatrolar; gösteriler ve festivaller sırasında sergilenen zarafet; bazen onca güzel ve ilginç yüzü insanın gözünün önünden geçiren, binlerce vaatle ve çekicilikle ışıldayan caddeler... Ancak delikanlı bunların hepsini yalnızca görüyor, içlerine giremiyordu; bu, açılmış bir kitabı hırsla okumaya benziyordu, ama doğrudan bir sohbetin, bir olayın içinde yer alamıyordu.

Bu yeni dünyanın içine nüfuz etmeyi yalnızca bir kez, hemen ilk günlerde denedi. Viyana'da akrabaları vardı, nezih insanlardı, Berger ziyaretlerine gitti, onlar da onu sofralarına davet ettiler. Ona çok güler yüzlü davrandılar, hemen hemen aynı yaşlardaki kuzenleri de çok nazikti; gelgelelim delikanlı onların bu davetle yalnızca bir görevlerini yerine getirdiklerini fazlasıyla hissetti, belli etmemeye çalıştıkları acıyan bir gülümsemeyle bakışlarının takım elbisesine çev-

rildiğini duyumsadı, taşra usulü şıklığından ve kuzenlerinin özgüvenli duruşlarıyla kıyaslandığında mutlaka hazin olan ürkekliğinden utandı ve onlarla vedalaşırken rahat bir soluk aldı. Ve oraya bir daha hiç gitmedi.

Böylece her şey onu döndürüp ilk akşam kurduğu ve kendini neredeyse çocuksu bir tutkuyla kaptırdığı dostluğa doğru itti. Kendini bu güçlü ve sağlıklı insana bütünüyle açtı, o da onun aşırı coşkulu sevgisini kabul edip, vurdumduymaz insanların her zaman hazırda bekleyen candanlığıyla karşılık verdi yalnızca. Schramek hemen birkaç gün sonra duyunca sevinçten yüzü kızaran Berger'e birbirlerine "sen" diye hitap etmelerini önerdi, ama delikanlının arkadaşının üstünlüğüne karşı duyduğu saygı öylesine olağanüstüydü ki, yeni hitap şekline uzun bir süre beceriksizce ve ürkekçe yaklaştı. Birlikte bir yere gittiklerinde Schramek'e çoğu zaman gizlice yandan bakıyordu; onun muazzam bir özgüvenle nasıl yürüdüğünü ve her güzel kıza nasıl rahatça sokulabildiğini öğrenmek istiyordu. Onun tatsız yönlerini bile beğeniyordu: Yolun ortasında bir sopayı eskrim yapar gibi savurmasını, giysilerine sinmiş olan kötü tütün kokusunu, birahanelerde meydan okurcasına bağıra çağıra konuşmasını ve genelde aptalca olan şakalarını seviyordu. Schramek'in kızlarla, rakipleriyle ve maçlarla ilgili anlattığı en önemsiz hikâyelerini bile saatlerce dinleyebiliyordu; onu ilgilendirmeyen bütün bu konular bile farkında olmadan gözünde önem kazanmıştı; bunlar onu heyecanlandırıyordu, çünkü ona gerçek ve asıl yaşam gibi görünüyorlardı ve benzeri şeyler yaşayabilme arzusuyla yanıp tutuşuyordu. Schramek'in onu bir gün böyle bir maceranın içine sürükleyeceğini içten içe umuyordu, gelgelelim Schramek'in onu önemli konularda devre dışı bırakmak gibi garip bir tarzı vardı. Anlaşılan bu çocuksu ve sakalsız yüzü yeterince etkili bulmuyordu,

çünkü arkadaşlarına giderken onu yanında götürdüğü ender oluyordu, genelde yalnızca bir kafede ya da evde buluşuyorlardı. Ve bu her seferinde Berger'in girişimiyle gerçekleşiyordu.

Berger bu durumu kısa bir süre sonra fark etmişti ve bu yüzden gizliden gizliye dertleniyordu. Onun arkadaşlığında, çok genç insanların arasında kurulan bütün arkadaşlıklarda olduğu üzere sevgiye dair bir şeyler vardı: Çılgınca bir tutku ve de sessiz bir kıskançlık. Schramek'in, yeni tanıştığı alabildiğine aklı kıt ve önemsiz insanlara ona davrandığı gibi candan, hatta çoğu zaman daha bıçkın yaklaştığını fark ettiğinde içini tabii söze dökmeye cesaret edemediği bir öfke sarıyordu. İşte o zaman, kendini ona ne kadar adarsa adasın, birbirlerini tanıdıkları birkaç haftadan beri Schramek'in ona ilk akşamkinden tek bir adım bile daha yakın olmadığını hissediyordu. O, Schramek'in meselelerine coşkulu bir ilgi gösterirken, onunkilerin Schramek'in umurunda bile olmamasına, ona içten bir selamdan fazlasını çok görmesine, ardından hemen kendi konularını anlatmasına ve Berger biraz kendininkilerden söz edecek olsa onu pek dinlememesine sinirleniyordu.

Ve en acısı: Schramek'in onu ciddiye almadığını Berger her sözcükten anlıyordu. Ona seslenme şekli bile yeterdi! Schramek ona başlarda Bertold demiş, sonra "Çocuk" diye seslenmeye başlamıştı. Bu kulağa sevimli ve içten gelse de sürekli canını acıtıyordu. Çünkü içinde yıllardır kabuk bağlamadan kanayan bir yarasına, daima çocuk yerine konmuş olmasına dokunuyordu. İçine yıllardır ukde olmuştu bu, okulda kız gibiydi, herkese çok narinmiş gibi görünürdü, çok da ürkekti; şimdi de adam olması gerekirken çocuğa benziyordu, pısırık davranışları, heyecanı yüzünden alınganlıkları vardı. Üniversite öğrencisi olduğuna kimse inanmak istemiyordu. Evet, on sekiz yaşını tam

doldurmamıştı, ama çocuksu bir havası olduğuna göre çok daha küçük gösteriyor olmalıydı. Schramek'in, sırf dış görünüşü nedeniyle arkadaşlarının yanında ondan utandığı kuşkusu kafasında gitgide yer ediyordu.

Bir akşam bundan iyice emin oldu. Kentte uzun süre dolanıp durmuş, insanlarla dolup taşan caddelerde yine yapayalnızlığının acısını duymuştu. Bu duygular içinde biraz hoşbeş etmek için Schramek'in odasına girdi. Schramek onu oturduğu kanepeden kalkmadan içtenlikle karşıladı.

Masanın üzerinde öğrenci birliği kasketi duruyordu, kıpkırmızıydı, Berger'in gözünü alıyordu. Schramek'in grubuna girebilmek Berger'in en çok istediği şey, en gizli arzusuydu; orada acıyla eksikliğini hissettiği her şeye sahip olurdu, tanıdığı insanlarla birlikte olurdu, bir yuvada olurdu, arzuladığı gibi güçlü, erkeksi, adam gibi adam olurdu. Schramek'in teklifini haftalardır bekliyordu, defalarca gizli ve dikkatli ama duymazlıktan gelinen imalarda bulunmuştu. Şimdi bu kasket gözünü alıyordu; canlı bir alev gibi masanın üzerinde titriyordu adeta, parıldıyor ve hararetle yanıyor, Berger'in aklını başından alıyordu. Bu konuyu açmak zorundaydı artık.

"Yarın meyhaneye gidecek misin?"

"Elbette," dedi Schramek, hemen canlanarak. "Müthiş eğleneceğiz. Aramıza üç yeni tilki katılacak, gerçekten çakı gibi harika herifler. İkinci başkan olarak orada bulunmak zorundayım. Müthiş olacak. Beni perşembe günü saat ikiden önce uyandırma, eve ancak sabah dönebiliriz çünkü."

"Ben de müthiş eğlenceli olacağını düşünüyorum," dedi Berger. Bekledi. Schramek sesini çıkarmadı. Konuşmaya devam etmenin ne yararı vardı. Ama masanın üzerindeki kasket cezbediyordu onu, kıpkırmızıydı, ateş kırmızısıydı... Kan gibi parıldıyordu.

"Şey... diyorum ki, acaba beni de oraya sokamaz mısın? Yani yanında götüremez misin?.. Biliyor musun, orayı bir kez görmeyi çok isterim."

"Aa evet, gel bir gün. Yarın olmaz elbette. Bir gün gel bak, ama misafir olarak tabii. Gerçi beğenmeyeceksin Çocuk, çünkü vahşi bir yerdir, ama madem istiyorsun..."

Berger boğazının tıkanmaya başladığını hissetti. Şu kasketi, şu cezbedici düşü, ansızın sisler arasından görür gibi oldu. Gözyaşı mıydı bunlar? Ağzından çılgınca ve yutkunarak çıkıverdi:

"Neden beğenmeyeyim ki? Sen beni ne sanıyorsun? Çocuk muyum ben?"

Sesinde ve vurgusunda bir şey olmalıydı, çünkü Schramek yerinden fırladı. Bu kez gerçekten çok içten bir tavırla Berger'e yaklaşıp omzuna vurdu.

"Hayır ama, gücenme şimdi Çocuk, öyle demek istemedim. Ama seni tanıyorsam eğer, böyle şeyler pek sana göre değil. Sen bu ortamlar için fazla kibar, edepli ve terbiyelisin. Orası paldır küldür olmayı, sırf içki içişinden bile olsa ötekilerin hürmet ettiği bir herif olmayı gerektiriyor. Şu sıralar okulun konferans salonunda sürekli yaşandığı gibi kendini bir içki âleminde ya da bir dalaşın ortasında düşünebiliyor musun? Hayır, değil mi? Bu bir facia değil, ama bu ortamlara uymuyorsun işte."

Hayır, uymuyordu, Schramek'in bu konuda haklı olduğunu hissediyordu. Peki nereye uyardı? Yaşam ne yapacaktı onu? Kestiremiyordu, açık konuştuğu için Schramek'e kızmalı mı, yoksa minnet mi duymalıydı? Schramek bir dakika sonra konuyu unutmuş, gevezeliğe yine devam ediyordu, ama herkesin onu hor gördüğü düşüncesi ötekinin içini kemirdikçe kemiriyordu. Masanın üzerindeki kırmızı kasket, ona adeta gözlerini dikmiş haince bakıyordu. O akşam orada fazla kalmayıp odasına döndü, oturup ellerini

masaya yasladı, saat gece yarısını epeyce geçene kadar hiç kıpırdamadan gözlerini lambaya dikti.

Bertold Berger ertesi gün akılsızca bir iş yaptı. Schramek'in onu hor gördüğü, ona ödlek ve çocuk gözüyle baktığı içine öylesine işlemişti ki, bütün gece uyuyamamış, cesaretsiz olmadığını onlara kanıtlamaya karar vermişti. Bir kavgaya, bir düelloya girişecek, korkak olmadığını ona gösterecekti.

Ama başaramadı. Schramek'le görüşmeleri sırasında yaptıkları konuşmalardan böyle şeylere nasıl başlanması gerektiğini öğrenmişti. Yemeklerini yediği banliyö lokantasının küçük ve basit salonunda karşısında her gün öğrenci birliğine üye birkaç üniversite öğrencisi otururdu. Onlarla dalaşmak zor değildi, çünkü asla başka şeylerden konuşmazlardı, akılları fikirleri onur kırılması dedikleri meseledeydi.

Berger, masalarının önünden geçerken bilinçli olarak sürtünüp sandalyelerden birini devirdi. Özür dilemeden sakince yürümeye devam etti. Kalbi gümbürdüyordu.

Arkasından tehdit dolu sert bir ses yükseldi. "Dikkatli olsanıza!"

"Başkasına kâhyalık taslayın!"

"Küstaha bak!"

Berger bunun üzerine geri döndü, kendi kartını verip kart istedi. Bu sırada elinin titrememesine sevindi. Her şey bir saniye içinde olup bitmişti. Gururla dışarı çıkarken masadan gülüşmeler ve içlerinden birinin eğlenerek, "Bak şu çelimsize!" dediğini duydu. İşte bu gururunu kırdı.

Kendini eve attı. Ateş gibi yanan yanaklarla ve sevinçten kekeleyerek Schramek'in odasına baskın yaptı, yataktan henüz kalkmış olan arkadaşına her şeyi anlattı, tabii duyduğu son sözü ve sandalyeyi kasten devirdiğini

kendine sakladı. Schramek elbette onun düello yardımcısı olacaktı.

Schramek'in omzuna vurup çakı gibi bir herif olmasından dolayı onu tebrik edeceğini umuyordu. Ama o kartvizite bakıp düşüncelere daldı, dişlerinin arasından tıslayıp, kızgın bir ifadeyle, "Bula bula bunu mu buldun!" dedi. "Kütük gibi güçlü kuvvetli bir heriftir, en iyi eskrimcilerimizden biridir. Seni parçalar, bitirir."

Berger ürkmedi. Onu yerden toplayacak olmalarını doğal karşılıyordu, çünkü eline kılıç almamıştı henüz. Yüzüne yiyeceği ağır darbe için adeta seviniyordu, o zaman ötekiler ona, "Üniversite öğrencisi misin?" diye sormazlardı artık. Ama onu rahatsız eden Schramek'in tavrıydı, elinde kartvizitle bir aşağı bir yukarı yürüyüp, "Bu iş kolay olmayacak. Küstaha bak demişti, değil mi?" demesiydi.

Schramek sonunda tamamen giyindi ve Berger'e şöyle dedi: "Şimdi hemen bizim birliğe gidip sana başka bir rakip bulacağım. Üzülme, bu meseleyi halledeceğim."

Berger gerçekten hiç üzülmüyordu. İlk kez resmen öğrenci ve erkek muamelesi göreceği ve de bir olaya karışacağı için içinde delice, taşkın denebilecek bir sevinç vardı. Eklemlerinde ansızın bir güç hissetti sanki, kılıcı kaldırıp hızla döndürürken hızla bir yere vurma arzusu duyar gibi oldu. Öğleden sonrayı sert adımlarla bir aşağı bir yukarı yürüyüp düellonun hayalini kurarak geçirdi ve yenileceğinden emin olmaktan hiç canı sıkılmadı. Aksine, korkak olmadığını Schramek'e ve ötekilere tam da böyle gösterebilirdi, kanlar yüzünden ve gözlerinden süzülse bile öylece ayakta durmak istiyordu, onu tutup çekseler bile olduğu yerde durmak istiyordu. O zaman kırmızı bereyi ona kendiliğinden takdim ederlerdi.

Kanı iyice kaynamıştı. Schramek'in akşam yedide döndüğünü görünce heyecanla önüne atladı. Schramek de çok neşeliydi.

"Oldu işte, çocuk. Tamamdır, her şey yoluna girdi."

"Ne zaman karşılaşıyoruz?"

"Ama çocuk, seni onunla karşılaştıracak değildik herhalde! Mesele kapandı tabii ki."

Berger'in beti benzi attı, elleri titremeye başladı, içinde kabaran öfke yaş olup gözlerinden akmaya ısrar ediyordu. Schramek, "Kolay olmadı tabii, bir dahaki sefere daha dikkatli ol! Her zaman böyle tatlıya bağlanamaz!" deyince içinden onun yüzüne bir yumruk indirmek geldi.

Berger ağzını bile açamadı. Ama yaşadığı düş kırıklığı korkunçtu. Sonunda ağlamamak için kendini zor tutarak, "Her durumda sana çok teşekkür ederim. Ama bana bununla iyilik etmedin," dedi ve dışarı çıktı. Schramek şaşkınlık içinde arkasından baktı. Acemi insanın bu garip davranışını heyecanına verdi ve üzerinde fazla durmadı.

Berger çevresine bakınmaya başlamıştı. Artık yaşamını bir temele oturtmak istiyordu. Geleli haftalar olmuştu ama neredeyse ilk günkü yerdeydi hâlâ. Fotoğraflar çırpınarak dağılan bulutlar gibi bir bir usulca uzaklaşıyor, çocukluğunun hayallerle dolu umutları soluyor, sisler arasında eriyip gidiyordu. Burası gerçekten Viyana, büyük kent, onca yılın düşü, belki de dik ve beceriksizce harflerle Viyana sözcüğünü ilk kez kâğıdın üzerine resmettiği günden beri özlemini çektiği yer miydi? O zamanlar aklından yalnızca çok sayıda bina ve dönme dolabın kilise kermesi sırasında onların pazar meydanına kurulandan daha büyük ve daha renkli olması gerektiği geçmişti belki. Birçok kitabın rengini ağır ağır ödünç almış, cazibeli, çekici kadınları sokaklarda işveli işveli dolaştırmıştı; evleri pervasız maceracılarla, geceleri ise çılgın ve yapmacık arkadaşlıklarla doldurmuştu ve bütün bunları, adına gençlik ve yaşam denen kaynayan bir girdabın içine daldırmıştı.

Ve ne olmuştu şimdi? Birkaç saatini ter kokan dersliklerde geçirebilmek için sabahları kaçtığı dar ve bomboş bir oda; yemeğini alelacele midesine indirdiği bir lokanta; zamanını gazetelere ve insanlara bakarak öldürdüğü bir kahvehane; yorulup bomboş odasına dönünceye kadar gürültülü caddelerde amaçsızca dolaşma. Bir ya da iki kez tiyatroya gitmiş, ama bu da onun için her defasında acı bir deneyim olmuştu. Çünkü onu tanımayan insanların arasında balkonda sıkıştığında aşağıdaki parterde ve localarda şık ve hoş beyefendileri, mücevherleri ve dekolteleriyle cazibeli hanımefendileri gözlüyor; hepsinin birbirlerine selam vermelerini, güleç ve coşkulu tavırlarını görüyordu. Herkes birbirini tanıyordu, aralarında birlik vardı. Kitaplar yalan söylememişti. Burası, onlara ulaşamadığı için çoğu zaman kuşkuyla yaklaştığı bütün o maceraların gerçek olduğu yerdi; başka yerlerde suskun evlere gizlenen dünya buradaydı; yaşantı, macera, yazgı buradaydı. Burada birçok kademenin yaşamın yaldızlı ışıltısına doğru indiğini hissediyordu. Ama o orada öylece duruyor, izliyor ve içeri giremiyordu. Çocukluğu bu dünyayı doğru görmüştü gerçekten: Buradaki renkli ve ışıltılı dönme dolap memlekettekinden daha büyüktü, müziği daha yüksek perdedendi ve daha cümbüşlüydü; hızı daha delice, daha nefes kesiciydi. Ama o bu dönme dolabın yanında duruyordu yalnızca, binemiyordu.

Onu kenarda tutan çekingenliği değildi yalnızca. Yoksulluk da elini kolunu bağlıyordu. Ailesinden aldığı cüzi para az geliyordu, onu yokluğun eşiğinde ayakta tutabiliyor, sürdürdüğü sakin ve sıradan yaşama ancak yetiyordu, gençliğin anlamı olan savurganca bir aşırılığı asla karşılayamazdı. Berger aslında para harcamayı bilmezdi, ama belli belirsiz bir şekilde ona çok güzel ve heyecan verici gelen bütün bunlardan mahrum kalmak onu utandırıyordu: Bir

faytona binip Prater'den* çılgınca bir hızla geçemiyor, şık bir restoranda kadınlarla ya da arkadaşlarıyla şampanya içip bir gece geçiremiyor, müthiş bir şekilde keyif çatmak uğruna bir kere bile olsun parasını saymadan savuramıyordu. Berbat öğrenci kulüplerinden ve dumanlı birahanelerden iğreniyordu, sadece bir kez olsun herhangi bir taşkınlık yapıp günlerin sıkıcı tekdüzeliğinden kurtulmanın ve yaşamın büyük akışını, gençliğin delice ritmini içinde barındıran daha canlı bir duyguyu tadabilmenin yakıcı özlemi çılgınca bir hızla içinde büyüyüp duruyordu. Bütün bunlardan mahrumdu ve her günün akşamında ıssız evine, nefret ettiği daracık odasına dönüyordu; hain ellerce yayılmış gibi geniş gölgelerle kaplı, aynanın donmuş gibi parladığı bu odada geceleri sabah olduğunda uyanmaktan, sabahları da akşama kadar yaşayacağı uzun, uykulu, sıkıcı ve tekdüze günden korkuyordu.

Bu süreçte kendini olağanüstü bir çabayla ve çaresizlikle öğrenimine vermeye başlamıştı. Dersliklere ve laboratuvarlara ilk gelen ve en son çıkan o oluyor, kör bir şevkle çalışıyordu. Hiç ilgilenmediği arkadaşları arasında çok geçmeden sevilmeyen biri olup çıktı. Başka şeylere duyduğu özlemi çılgınca çalışarak bastırmaya çabaladı ve amacına ulaştı. Çalışmaktan akşamları öylesine yorgun düşüyordu ki, çoğu zaman Schramek'le konuşma ihtiyacı bile kalmıyordu. Gözü hiçbir şey görmeden derslerinde ilerliyordu, her türlü hırstan uzaktı, amacı kendini uyuşturmak ve mahrum kaldığı onca şeyi düşünmemekti. Pek çok insanın yaşamının beyhudeliğini ve boşluğunu görmemek için kendini kaptırdığı bu hummanın içinde eşsiz bir sırrın barındığını anlamıştı ve kendi yaşamına da bu yolla zorla bir anlam yükleyeceğini umuyordu; gelgelelim ilk gençliğin

---

* Viyana'nın büyük eğlence parkı. (ç.n.)

yaşamın anlamının değil, bütünüyle çeşitliliğinin peşinde olduğunu unutuyordu tabii.

Bir öğleden sonra, ders çalışmaktan her zamankinden biraz daha erken eve dönmüş, arkadaşının kapısının önünden geçerken onu dört gündür görmediğini anımsamıştı. Kapıyı tıklattı. Yanıt veren olmadı. Ama Schramek'in bu durumuna alışkındı, geceyi arkadaşlarıyla gezerek geçirmişse akşamları çoğunlukla hâlâ uyuyor olurdu.

Kapıyı açtığı sırada karanlık oda gözüne boşmuş gibi göründü. Ama pencere önünde duran koltukta ansızın bir şey hareket etti ve Schramek'in kucağında oturan uzun boylu bir kız kahkaha atarak ayağa fırladı.

Berger hemen dışarı çıkmak istedi. Anlaşılan kapıya vurduğunu duymamışlardı ve çok utanmıştı. Ama Schramek ayağa fırladı ve rahatsızlık duyan delikanlıyı kolundan tutup kendine doğru çekti. "Görüyor musun, böyle biridir işte. Kızlardan örümcek görmüş gibi korkar. Olmaz, kaçmak yok. Evet, Karla, bak, sana sözünü ettiğim Çocuk bu."

"Hiçbir şey görmüyorum," dedi tiz bir ses, biraz yüksek bir perdeden.

Gerçekten de içerisi karanlıktı. Berger, akşam karanlığında parlayan beyaz dişleri ve bir çift gülen gözü belli belirsiz seçebildi yalnızca.

"Işık yansın o zaman," dedi Schramek ve lambayla uğraşmaya başladı. Berger çok rahatsız oldu, kalbinin huzursuzca çarptığını hissetti ama artık kaçış yoktu.

Karla'dan haberi olmuştu. Kız, Schramek'in birkaç haftalık sevgilisiydi, bir dükkânda çalışıyordu, neşeli biriydi. İkisinin kahkahalarını ve fısıldaşmalarını odasından çok duymuştu ama ürkek biri olduğu için kızla karşılaşmamanın bir yolunu bulmuştu.

Lambanın alevleri birden yükseldi. Berger ayakta duran kızı gördü şimdi, boylu boslu ve güzeldi; iriyarı, güçlü, sağlıklı, dolgun hatlara sahip bir kızdı, ateş rengi saçları, gülümseyerek bakan iri gözleri vardı. Kaba saba bir şeydi, hizmetçiyi andırıyordu biraz, üstü başı ve saçları özensizdi; yoksa az önce Schramek mi dağıtmıştı? Öyle gibi duruyordu. Ama kızın ona doğru gelip elini uzatması ve "Selam!" diyen rahat ve coşkulu tavrı hoştu.

"Ee, nasıl buldun Çocuk'u, hoşuna gitti mi?" diye sordu Schramek. Berger'i mahcup duruma düşürmek onu çok eğlendiriyordu.

"Senden daha yakışıklı aslında," diye güldü Karla. "Ama dilsiz oluşu çok yazık tabii."

Berger kızardı ve bir şeyler söylemek istedi, o sırada Karla gülerek Schramek'e doğru atıldı. "Baksana, kendisiyle konuşunca kızarıyor."

"Rahat bırak onu," dedi Schramek. "Kızlardan hoşlanmıyor. Çok çekingen, ama sen ısıtırsın onu."

"Elbette, hiç fena olmaz. Gelin hadi buraya, ısırmam sizi."

Berger'i kararlı bir biçimde kolundan tutup zorla oturtmaya çalıştı.

"Ama Fräulein..." diye kekeledi Berger çaresizlik içinde.

"Duydun mu onu? Fräulein dedi, Fräulein. Sevgili Bay Çocuk, bana Fräulein değil, 'Karla' derler, o kadar!"

Schramek ve Karla çılgınca gülmeye başladılar. Berger, çok zavallı göründüğünü hissetti ve çok acınası biri gibi durmamak için onlarla birlikte güldü.

"Bak ne diyeceğim," dedi Schramek. "Bir şarap söyleyelim. Belki o zaman ürkekliğini biraz atar üzerinden. Evet Çocuk, yürü, bize bir, hatta iki şişe şarap ısmarla. Yapar mısın?"

"Elbette," dedi Berger. Gitgide açıldığını hissetti, onu başta hazırlıksız yakalamışlardı. Dışarı çıktı, ev sahibesine seslendi, kadın da şarap ve kadeh getirdi. Şimdi üçü masanın başına geçmiş, gevezelik edip gülüyorlardı. Karla, Berger'in yanına oturmuştu, kadehini ona doğru kaldırıp içiyordu. Berger açıkça cesaretini toplamıştı. Kız, Schramek'e doğru konuştuğu zaman Berger bazen ona doğrudan bakmaya cesaret ediyordu hatta. Kız şimdi hoşuna gitmeye başlamıştı. Bembeyaz ensesine düşmüş ateş sarısı saçları, insanı cezbeden bir kontrast oluşturuyordu. Derken kızın teklifsiz canlılığından, vahşi, sağlam ve sıcakkanlı gücünden büyülendi; kızın gülerken hemen açılıp, sağlam bembeyaz dişlerini ortaya koyan şehvetli kırmızı dudaklarına sürekli olarak bakmaktan kendini alamıyordu.

Kız bir seferinde soru sormak üzere hızla ona doğru döndüğünde gözlerini dikmiş kendisine bakarken yakaladı onu. "Hoşlandın mı benden?" diye sordu, coşkuyla gülerek. "Ben de senden hoşlandım!" Art niyetsiz, abartmadan söylenmişti bunlar, ama Berger'in bir şekilde hoşuna gitmiş, onu bir saniyeliğine sarhoş etmişti.

Berger açıldıkça açılıyordu. Lise yıllarının üzeri örtülmüş coşkusu fokurdayan bir kaynak gibi içinden gitgide taşıyordu; anlatmaya, eşek şakaları yapmaya başladı; şarabın etkisiyle coşmuş, bütün konuşması kendinde daha önce hiç tanımadığı delice bir gençlik ışıltısına bürünmüştü. Schramek de şaşırmıştı. "Aman Çocuk, ne hale geldin sen böyle? Bak işte, hep böyle olmalısın, öyle çıtkırıldım değil!" – "Evet," diye güldü Karla, "onun dilini çözeceğimi sana ilk günden söylemiştim!"

Ev sahibesi bir şişe daha şarap getirmek zorunda kalmıştı. Üçlünün neşesi gitgide daha yüksek perdeden çınlıyordu. Başka zaman neredeyse hiç içki içmeyen Berger, bu alışılmadık eğlence ortamında kendini müthiş üstün

hissediyor ve içinden geldiği gibi gülüp şakalar yapıyordu, çekingenliğini bütünüyle üzerinden atmıştı. Üçüncü şişede Karla şarkı söylemeye başlamış ve Berger'e birbirlerine "sen" demelerini önermişti.

"İzin verirsin, değil mi, Schram? Çok tatlı bir çocuk o."

"Ama elbette. Yürü! Kardeş öpücüğü kondur."

Berger, ne olduğunu anlamadan ağzının üzerinde bir çift ıslak dudak hissetti. Öpücük ne canını acıtmış ne de hoşuna gitmişti; onu bir aşağı bir yukarı doğru sallayan, çılgın ve artık usulca bulanıklaşan neşenin içine iz bırakmadan saplanıp kalmıştı. Tek arzusu vardı; kızın, şarabın ve kendi gençliğinin yarattığı bu delice hoş anafor böylece sürüp gitmeliydi. Karla'nın da yanakları kızarmıştı, bazen Schramek'e gülerek bakıp, göz kırpıyordu.

Schramek, Berger'e ansızın, "Yeni kılıcımı gördün mü?" diye sordu.

Berger meraklanmamıştı. Ama Schramek onu oraya doğru çekti. Eğildikleri sırada usulca, "Şimdi kaybol, çocuk. Aramızda işin yok artık," dedi.

Berger ona bir an afallayarak baktı. Sonra anladı ve iyi geceler diledi.

Odasına girdiğinde yer ayaklarının altından hafifçe çekilir gibi oldu. Kanı alnını yumrukluyordu, yorgunluktan yatağa devrildi. Ertesi gün uyanamayıp, ilk kez dersi kaçırdı.

Ne olursa olsun: O buluşma ne kadar kısa sürmüş olsa da kanını kaynatmıştı. Sıkıntıyla düşündü: Arkadaşlık kurma hevesi bir yanılgı, gizli bir yalan mıydı yoksa? Yalnızlıktan kurtulup delice bir samimiyet yaratma isteğinde güçlükle bastırılmış başka bir arzu mu yatıyordu yoksa?

Kız kardeşiyle geçirdiği günleri anımsadı. Akşam karanlığının çöktüğü bahçede oturdukları mavi akşamları dü-

şündü, kızın yüz hatlarını artık göremiyor, alacakaranlıkta elbisesinin beyaz ışıltısını belli belirsiz seçebiliyor olurdu sadece ve gecenin karanlığına bürünmüş gökyüzünde bir bulut çoğunlukla hoş bir ışık yayardı. Tatlı sözler söyleyen o ses, usulca ve gümüş gibi, çoğu zaman gülümsemekten pırıl pırıl parlayarak, ardından yine şefkat dolu bir ahenkle karanlığın içinden çıkageldiğinde, bu musiki yüreğine tatlı dilli bir rüzgâr ya da uysal bir kuş gibi konduğunda, Berger'i o günlerde böylesine bahtiyar eden şey neydi acaba? Gerçekten sadece kardeşçe güven miydi, yoksa içinde –çok derinlerde bir yerde ve ihtirassız bir dostlukla soğumuş olan– kadına dair bir haz, dişiye hissedilen olabildiğince ince, olabildiğince hoş bir duygu mu gizliydi? Şimdi karmakarışık halde özlemini çektiği her şey bir parıltı, yaşamı üzerindeki kadın ruhuna ait yolunu şaşırmış bir iz değil miydi?

O malum akşamdan sonra kesin olarak biliyordu, herhangi bir kadına karşı derin bir özlem içindeydi. Aradığı bir ilişki, bir aşk değildi, kadınlara usulca dokunmayı özlüyordu. Umutla beklediği harikulade şeyler kadınlarla ilintiliydi, kadınlar bütün sırların bekçisiydi; cezbeden, vaat eden, arzulayan ve aynı zamanda arzulanan onlardı. Yollarda rastladığı kadınlara artık dikkatle bakmaya başlamıştı. Genç, güzel ve gözlerinden yansıyan ışığın çok şeyi ele verdiği çok kadın gördü. Usulca dans eder gibi kırıtarak yürüyen, gururla dimdik durup kraliçeymiş gibi çevrelerine bakan, arabaların içine şehvet içinde yüzüyormuş gibi kurulan, onları şaşkınlıkla ve hayranlıkla izleyenleri kayıtsız bakışlarla şöyle bir süzen bu kadınların sahipleri kimlerdi? Onların içinde de özlem yok muydu ve bu büyük kentin binlerce kapısının, perdeleri ürkekçe kapatılan ve özlemle açılan sayısız penceresinin ardında onun duyduğu özlemin aynısıyla kollarını ona doğru arzuyla açmış pek çok kadın

durmuyor muydu? O da onlar gibi genç değil miydi ve herkesin içi aynı özlemle dolup taşmıyor muydu?

Derslere daha az katılıyor, sık sık sokakları arşınlıyordu şimdi. Artık karşısına gözlerinin titreyen işaretlerini okuyabilen birinin çıkması gerektiğine inanıyordu, herhangi bir rastlantı ona yardım etmeli, umulmadık bir şey meydana gelmeliydi. Gencecik çocukların gözünün önünde kızlarla tanışmasını kıskançlık ve çılgınca bir hırsla izliyor, sevgiyle birbirlerine sarılmış âşık çiftlerin akşamları parkta gözden kaybolduklarını görüyordu ve kendi macerasını yaşama arzusu içini gitgide daha çok sıkıştırıyordu. Çılgınca bir şey arzulamıyordu elbette, kız kardeşi gibi şefkatli ve yumuşacık bir kadın istiyordu; sevecen, tatlı, çocuksu bir sadakatle ona bağlı olmalıydı ve akşamları öyle alçak ve olağanüstü, güzel bir sesle konuşmalıydı. Düşleri bu fotoğrafla doluydu.

Her gün, Floriangasse'den geçip eve gittiği her öğlen vakti genç kızların oluşturduğu cıvıl cıvıl gruplara rastlardı. Okuldan dönen on beş-on altı yaşlarındaki kızlardı bunlar, küçük kümeler halinde toplanıp gevezelik ederlerdi, o yaşlardaki kızların yaptığı gibi hoplayarak yürürler, huzursuzca çevrelerini gözetlerlerdi, kıkır kıkır gülerek ellerindeki kitapları sallarlardı. Berger onları her gün uzaktan görürdü, gülen gencecik yüzlerini, kısa etekli narin vücutlarını, hafifçe salladıkları kalçalarını görürdü; tasasız, hâlâ çocuksu olan neşelerini izlerdi, bu gençlerden gülmeyi ve bu duru neşeyi öğrenmek için delice bir özlem duyardı. Onları her gün görüyordu. Derken kızlar da onu tanımıştı artık. O yaklaşırken ergen kızlara özgü dikkat çekici bir tarzda birbirlerini dürtüyor, aşırı yüksek sesle gülüyor ve onu kışkırtıcı coşkulu bakışlarla süzüyorlardı. Berger bunun üzerine hemen başını başka bir yöne çeviriyor ve oradan hızla uzaklaşıyordu. Kızlar, çekingenlikten aklının karıştığını ve

kızarıp bakışlarını onlardan kaçırdığını fark edince günden güne pervasızlaşmışlardı, oysa Berger bir gün olsun cesaretini toplayıp onlarla konuşamamıştı. Kızlar ondan daha delikanlı, daha erkek değiller miydi? Ürkek utangaçlığı içinde, aklı karışmış çocuksu bir kıza benzemiyor muydu?

Kız kardeşinin memleketteyken ona birkaç yıl önce yaptığı bir şakayı anımsadı. Onu gizlice kız gibi giydirmiş ve ansızın kız arkadaşlarının arasına sokmuştu. Kızlar onu önce tanıyamamış, ama sonradan coşup, yüzlerce espriyle çevresini sarmışlardı. O zamanlar henüz çocuk yaşta olan Berger kıpkırmızı kesilip öylece durmuş, gözlerini açmaya, kızların koşup getirdiği aynaya bakmaya cesaret edememişti. Henüz o yıllarda çekingen ve korkaktı, ama o zamanlar çocuktu daha. Şimdi artık bir adam sayılırdı, ancak gülen bakışlara katlanmayı bile bilmiyordu henüz, yaşamın gerektirdiği gibi güçlü ve acımasız olmayı bilmiyordu. Neden Schramek ya da ötekiler gibi olamıyordu? Gerçekten değersiz, gerçekten çocuk muydu?

Vaktiyle kız kılığına girip, o gülen coşkulu kızların ortasında durması ve başını kaldırmaya cesaret edemeyişi sürekli aklına geliyordu. O günden sonra o kızlar nerelere gelmişti? Öpüşmeyi ve aşkı öğrenmişlerdi, uzun elbiseler giyiyorlardı, bazısının kocası ve çocuğu vardı. Hepsi de eskinin odalarından ve çocukluktan çıkıp hayatın içine dalmıştı. Sadece o hâlâ aynı yerde öylece duruyordu, erkekten çok kıza benziyordu, terk edilmiş odada kalmış kızaran bir çocuktu; ne yapacağını bilmez halde gözlerini yere dikmişti, başını kaldırıp bakmaya cesareti yoktu...

Bir gün, ocak ayının sonlarına doğru yine Schramek'in odasına geçmişti. Sokaklarda tek başına dolaşmaktan, usulca cezbeden bir şehvet duymaya başladığından beri oraya daha az gider olmuştu. Hava berbattı. Son birkaç

gündür yağan karlar erimişti, ama rüzgâr keskinliğini ve şiddetini sürdürüyor, sokakların sadece ona bırakılmasını istiyordu. Gözlerini yitirmiş gibi dik dik yere bakan kurşuni gökyüzünden bulutlar hızla geçiyordu. İnsanın tenine buz sarkıtları gibi işleyen sert bir yağmur başlamıştı.

Schramek, ona doğru düzgün selam bile vermedi. İşleri istediği gibi yolunda gitmediğinde her zaman saygısız ve kaba olurdu. Purosunu içiyor, huzursuzca bir aşağı bir yukarı yürüyordu. Bazen sanki bir şey soracakmış gibi bir an dönüyor, "Lanet iş," diye dişlerinin arasından homurdanıyordu.

Berger sessizce oturuyordu. Schramek'e neler olduğunu sormaya cesareti yoktu. Schramek zaten anlatırdı, biliyordu bunu.

Sonunda patladı zaten. "Baksana şu berbat havaya! Bir bu eksikti. Aptalca işler yüzünden koşup duracağım şimdi!"

Yine öfkeyle bir aşağı bir yukarı koşup durmaya başlamıştı, elindeki cetveli savurarak ıslık çalan çizgiler çekiyordu havaya. Berger şimdi dikkatlice, "Ne oldu?" diye sordu.

"Şu zevzek, dernekteki çırağım önceki gün iki herife hakaret etmiş. Bugün saat dörtte başlıyor ve yarın yine var. Bense sekiz gün sonra sınavlara gireceğim, gerçekten kendi işlerimle uğraşacaktım. Bir de öyle kişileri seçmiş ki, o salağı, o akılsızı kesin gebertecekler. Sınavları veremezsem, her şey biter, okul çocuğu gibi oturup beklemek zorunda kalırım. Böyle zamanlarda sağa sola sataşmamak gerekir."

Berger sesini çıkarmadı. İnsanı çeken değersiz, yaldız etkisi yaratan pırıltının ardındaki bütün o düelloların ahmaklığını anlaması uzun sürmemişti. Gittiği meyhanede sarhoş öğrencileri eğlencenin ve merasimin ardından sabaha karşı renkleri atmış, yüzleri kül gibi olmuş hal-

de gördüğünden ve bir düello sırasında daracık kirli bir odada bulunduğundan beri, bu işler yapılırken takınılan ciddiyete sadece içinden gülüyordu artık ve bu olaylara karşı duyduğu ilgiyi o günden sonra bütünüyle yitirmişti. Bunu Schramek'e söylemeye cesaret edememişti elbette, çünkü bu işler onun kanına işlemişti. Şimdi ikisi de kendi düşüncelerine dalmış, konuşmadan öylece oturuyorlardı, dışarıda ise rüzgârın uğultusu gitgide artıyordu.

O sırada zil çaldı, arkasından kapıya vuruldu.

Karla içeri girdi, başındaki şapkası kaymış, gülen yüzüne ıslanmış saç tutamları düşmüştü. "Güzel görünüyorum, değil mi? Hıh?" – "Selam." Schramek'in yanına gidip onu öptü. Schramek keyifsiz bir tavırla geri çekildi. "Ceketimin seni ıslatacağından mı korkuyorsun, salak?" Sonra Berger'i gördü. "Selam, Çocuk!"

Ceketini çıkarıp kanepeye doğru fırlattı. Kimse konuşmuyordu. Berger bir şekilde rahatsız olmuştu. Kadehlerini kardeşlik için kaldırdıkları akşamdan beri Karla'yla birkaç kez daha aynı ortamı paylaşmıştı, ancak eski dostane rahatlığına bir daha dönememişti. O tarihten beri yaşamını kaplayan erotik sıcak dalga, onu huzursuz ediyor, kadınların yanında heyecanlanmasına yol açıyordu. Bu zaafından neredeyse korkar olmuştu.

Schramek de konuşmuyordu. Keyifsizdi, sınavları ve tatsız olay aklından çıkmıyordu. Suskunlukları, rahatsızlık verecek kadar uzamıştı.

Karla'nın bakışlarında epeyce kızgınlık vardı şimdi. "Sanırım beyefendiye uygun bir zamanda gelmedim. Demek ki sizin gözleriniz açık nasıl uyuduğunuzu görmek için işimden öğleden sonra izin almışım. Çok tatlısınız, bunu söylemeden edemeyeceğim."

Schramek ayağa kalktı ve kışlık ceketini aldı. "Yavrum, sen ne zaman gelsen bana uygundur, bunu biliyorsun. Ama

şu an değil. Saat üç buçuk, çıkmak zorundayım, Fix, saat dörtte Ottakring'de* dövüşecek."

"Hak etmiş o arsız, herkese karşı çok küstah davranıyor! Gidiyorsun yani? Sen gidince ben ne olacağım peki? Bu havada sokaklarda mı dolanıp duracağım?"

"Saat ancak yedide dönebilirim, yavrum. Burada kalabilirsin."

"Ne yapayım burada? Uyuyayım mı? Teşekkürler, ben o işi dün akşamdan bu sabah yediye kadar yaptım. Beni de götür. Fix'i nasıl parçaladıklarını izlemek istiyorum."

"Nereden çıkardın, olmaz öyle şey."

"Tanrı aşkına, o zaman ben de burada durup seni beklerim. Çocuk da benimle kalır. Öyle değil mi, çocuk?"

Berger ne diyeceğini bilemedi. Böyle ani baskınlar karşısında savunmasız oluyordu. Kıza bakmaya bile cesaret edemedi. Ötekiler gülmeye başladılar.

"Tabii," dedi Schramek, keyfi yerine gelerek. "Tabii, ikinizi baş başa bırakmalıyım. Çocuğun ne sinsi biri olduğunu biliyor musun sen?"

"Çocuk falan değil, kız o."

İkisi yeniden güldüler. *Beni nasıl hor görüyorlar*, diye içinden geçirdi Berger. Neden onlarla gülemiyordu, neden bir espri yapamayacak, tek bir sözcük, hiçbir şey, hiçbir şey bulamayacak kadar görgüsüzdü böyle? İçi öfkeyle doldu.

"Tamam, iyi o zaman," dedi Schramek. "Tehlikeyi göze alacağım. Ama ya bir kabahat işlerseniz ne yaparım sonra ben?"

"O suç iki kişiliktir."

"Biliyor musun... senin... senin adına yemin etmek istemem."

---

* Viyana'nın merkez ilçelerinden biri. (ç.n.)

"Ben kendimi kastetmemiştim ki!"

İkisi yeniden gülmeye başladı, sağlıklı insanların neşeli kahkahalarını atıyorlardı, gülmelerinde art niyet olmasa da Berger'in ruhu kırbaçlanmış gibi yanıyordu. *Kaçmak, buradan binlerce, on binlerce mil öteye kaçmak istiyorum,* diye sıkıntıyla geçirdi içinden. Ya da uyumak. Ya da onlar gibi şen olabilmek. Ağzını açmadan öylece oturmasın, yeterdi. Böyle görgüsüz ve ürkek davranmayı, aklının çocuklar gibi karışmasını, birilerinin ona acımasını istemiyordu.

Schramek kasketini taktı. "Tamam, deneyelim o halde. Ama ola ki ikiniz... Yedide dönmüş olacağım. Sakın yaramazlık yapma, Çocuk! Bir kabahat işlediğinde gözlerinden anlıyorum. Bir de şu zavallı kıza can sıkıntısı yaşatma. Hoşça kalın!"

Karla'yı kaba bir tarzda kalçalarından tuttu, kızı kıkır kıkır güldürdü, sonra dudaklarına sımsıkı birkaç öpücük kondurdu, Berger'e el salladı ve çıkıp gitti. Kapı dışarıdan sertçe kapandı.

Berger ve Karla şimdi baş başaydı. Sokakta rüzgâr yağmurla dans ediyor, arada sırada da bir şey sanki ortadan ikiye ayrılıyormuş gibi sobanın içinden çatırtılar geliyordu. Oda gitgide daha derin bir sessizliğe bürünüyor, yan taraftaki sarkaçlı saatin hafif soluğu duyulabiliyordu. Berger, sanki uyur gibi oturuyordu. Kızın gülümseyerek ona baktığını başını kaldırmadan hissediyordu. Saçlarına hafifçe dokunup sonra ayaklarına doğru inen bu bakışı elektrikli bir karıncalanma misali duyumsuyor, boğulacak gibi oluyordu.

Kız bacaklarını üst üste atmış bekliyordu. Derken öne doğru eğildi. Usulca gülümsedi. Ve sessizliğin içine ansızın, "Çocuk!" diye seslendi. "Korkuyor musun?"

Gerçekten öyleydi. Kız nereden biliyordu bunu? Berger'in hissettiği korkuydu, sadece korku, çocuksu aptalca

bir korku. Ama kendini zorlayarak, "Korku mu?" diye sordu. "Kimden korkacakmışım? Senden mi yoksa?" Sesi, istemeden kaba çıkmıştı.

Sessizlik, odanın içinde yeniden titreşerek dolaşmaya başladı. Karla ayağa kalktı, önce elbisesine çekidüzen verdi, sonra aynanın karşısına geçip dağılmış saçlarını düzeltti ve gözlerinin güldüğünü fark etti. Ardından yarım bir dönüş yaptı. "Doğrusunu istersen, feci derecede ot gibi birisin, Çocuk. Bana bir şeyler anlatsana!"

Berger'in, kıza ve görgüsüzlüğünden dolayı kendine karşı duyduğu öfke gitgide büyüyordu. Yine sert bir yanıt vermeye hazırlanıyordu ki, kız ona sevimli ve samimi bir tarzda yaklaştı, yanına oturdu ve küçük bir çocuk gibi yalvarmaya başladı. "Hadi bir şeyler anlat bana. Doğru düzgün ya da aptalca bir şeyler. Sizler gün boyu kitap okuyorsunuz, bildiklerin vardır elbette." Delikanlıya iyice yaslandı. Herkese karşı çekinmeden teklifsiz davranmak gibi bir huyu vardı. Ama kendi kolunun üzerindeki bu yumuşacık ve sıcacık kol Berger'i altüst etmişti.

"Aklıma bir şey gelmiyor."

"Bence senin aklına doğru düzgün bir şey gelmiyor. Sen gün boyu ne yaparsın peki? Bence ortalıkta dolanıp duruyorsun. Seni geçenlerde Josefstädter Caddesi'nde gördüm, ya acelen vardı ya da beni tanımıyormuş gibi yaptın. Hatta bana bir kızın peşine takılmışsın gibi geldi."

Berger karşı koymak istedi.

"Tamam, bir şey yok bunda. Söylesene, Çocuk, bir ilişkin var mı senin?"

Berger'in yüzüne bakıp gülümsüyor ve onun altüst olmasından olağanüstü zevk alıyordu. "Bak hele şuna, kızarıyor da. Hayatında birinin olduğunu hemen anlamıştım, sinsi seni. Şu kızı görmeyi çok isterdim. Nasıl biri peki?"

Berger çaresiz kaldığında tek şey bilirdi, açık vermemek için bildiği tek şey vardı. Hemen kabalaştı. "Bu benim meselem, sana ne? Sen kendi ilişkilerine bak."

"Ama Çocuk, ne bağırıyorsun ki öyle? Basbayağı korkutuyorsun beni." Çok ürkmüş gibi yaptı.

Berger ayağa fırladı. "Bir de bana durmadan Çocuk deme. Kaldıramıyorum."

"Ama Schramek de böyle diyor."

"O başka."

Karla güldü. Delikanlının çocuksu öfkesi çok hoşuna gitmişti.

"Şimdi inadıma söyleyeceğim. Çocuk, Çocuk, Çocuk. Bak, üç kez söyledim!"

Berger'in burun kanatları titriyordu şimdi. "Sana söyleme dedim. Kaldıramıyorum."

"Ama Çocuk – Çocuk!"

Berger yumruklarını sıktı. Yüzü kıpkırmızıydı. Kızın önüne gelip durdu, aralarında bir adım mesafe kalmıştı. Kız, onun kesik kesik soluduğunu duydu, tehdit dolu gözlerinden ateş çıktığını gördü. Gayriihtiyari geri çekildi. Ama sonra yine afacanlığı tuttu. Ellerini beline koydu, pırıl pırıl dişlerini göstererek güldü ve kendi kendine konuşurmuş gibi, "Bak hele, Çocuk huysuzlaşıyor şimdi," dedi.

Berger o anda kızın üzerine atıldı. Alaylı sözler üzerinde kırbaç etkisi yaratmıştı. Kendisiyle alay etmeyi bırakıncaya kadar kızı tokatlamak, dövmek, bir şekilde cezalandırmak istiyordu. Ama güçlü kuvvetli kız, delikanlının yumruklarını ustalıklı bir tutuşla kavradığı gibi kollarını aşağıya doğru büktü. Berger, kızın demir gibi dolanan ellerinin bileklerini acıttığını hissetti. Kımıldayamıyordu, çocuktan farksızdı, kız onu oyuncakmış gibi tutuyordu. Aralarında bir adım mesafe kalan iki yüz bakıştı: Erkeğinki öfkeyle

buruşmuş, gözleri akmak üzere olan yaşlarla dolmuştu; kızınki hayret içindeydi, gücünün bilincindeydi, soğukkanlıydı, gülümsüyordu sanki. Kız, mama kapmaya çalışan bir köpekmiş gibi delikanlıyı bir dakika boyunca kendinden uzakta tuttu. Bir dakika daha geçse Berger el bileklerinin acısına dayanamayıp dizlerinin üzerine yığılacaktı. Kız onu tam o anda bırakıp, hafifçe itti. "Evet, şimdi uslu dur bakalım."

Ama Berger yeniden saldırdı. Kızın avucunun içinde çelimsizce çırpınmış olmak gözünü döndürmüştü. Şimdi kızı alt etmeli, dizginlemeliydi. Onunla alay edememeliydi kız. Bu defa belinden kavrayarak sertçe tuttu, amacı yere devirmekti. Şimdi göğüs göğüse kesik kesik soluyorlardı, Berger'in akıl almaz hiddeti, delice bir öfkeye kapılıp dişlerini gıcırdatması kızı hem şaşırtmış hem keyiflendirmişti. Berger, kızın korsesiz, yumuşacık bedenine gitgide daha sıkı yapıştı. Kız her seferinde ustalıkla doğruldu, derken Berger onu bütün gücüyle sıktığı kalçalarından yakaladı. Boğuşurken yüzüyle kızın omuzlarına ve göğüslerine dokundu, sıcacık ve büyüleyici bir kokuyla altüst oldu, kolları gitgide gevşedi; kızın sımsıkı bastırdığı göğsünün derinlerinde arada sırada kalbinin gümbürdediğini ve öfkeli kahkahasını duydu, kasları uyuşuyormuş gibi hissetti. Tuttuğu güçlü köylü bedenini ağaç gövdesi gibi sarstı; beden bazen hafifçe esniyor, ama asla eğilmiyordu, direnci adeta gitgide artıyordu. Sonunda kız bu oyunu aptalca buldu ve iki üç el hareketiyle kendini delikanlının ellerinden kurtardı. Onu öylesine sert itti ki, Berger adeta uçtu. "Rahat dur ama artık!" Kızın sesinde hiddet, hatta tehdit denebilecek bir tını vardı.

Berger geriye doğru sendeledi. Yüzü yanıyordu, gözleri kan çanağına dönmüştü, gözüne her şey kırmızı, kıpkırmızı görünüyordu. Kollarını sarhoşlar gibi iki yana açarak

üçüncü kez rastgele, şuursuzca saldırdı. Ve ansızın başka bir şey oldu. Vahşice yayılan o güzel koku, kızın elbisesinin hışırtısı, esnek bedene sıcak dokunuş Berger'i çıldırtmıştı. Artık vurmak ya da cezalandırmak değil, arzularını kışkırtan bu kadına sahip olmak istiyordu. Kızı zorla kendine doğru çekti, müthiş kıvrımlarını hırsla kurcaladı, ateş gibi yanan ellerini bütün bedeninde gezdirdi, dişlerini azgınca elbisesine geçirip kızı yere doğru bastırdı. Kız, onun dokunuşlarından hoş bir heyecan duymuş, hâlâ gülüyordu, ancak gülüşünde yabancı, boğuk bir tını vardı. Ruhunda bir çalkantı meydana gelmişti sanki, göğsü huzursuzca inip kalkıyordu; boğuşurken bedenini Berger'inkine daha coşkulu bastırıyor, güçlü ellerindeki huzursuz titreme gitgide artıyordu. Saçları dağılmış, tahrik eden yoğun bir koku yayarak omuzlarının üzerinde dalgalanıyordu. Yüzündeki yanma arttıkça artıyordu. Boğuşurken bluzu biraz yırtıldı, düğmelerden biri koptu ve heyecandan kıvranan delikanlı ansızın kızın bembeyaz göğsünün parıldadığını gördü, son bir çabayla inledi. Kızın ona karşı koymak istemediğini, sadece zorlanmayı ve yere atılmayı arzuladığını hissetti, ama Berger'in gücü buna bile yetmiyordu. Kendinden geçerek kızı sarsıp durdu. Kız bir an sanki kendini geriye doğru bırakmak istedi. Başını ihtirasla arkaya attı. Berger, kızın gözlerinin daha önce hiç bilmediği ani bir ışıkla parladığını gördü. Kızın şimdi içinden kopan delice bir iniltiyle, "Ama Çocuk, Çocuk!" demesinde sevgi vardı adeta. Berger bunun üzerine kızın yere düşmeyeceğini anlayınca çelimsiz çocuk elleriyle onu sertçe kendine doğru bastırdı, dağılmış kızıl saçlarını şehvetle yakaladı ve kızı ani bir hareketle aşağı doğru çekti. Kız öfke ve acıyla çığlık attı. Delikanlının çelimsiz bedenini hiddet dolu vahşice bir darbeyle öyle bir itti ki, Berger hafif bir denk gibi odanın içinde uçtu.

Sallanarak geri gelirken tökezledi ve orada bir köşede duran kılıçların arasına gürültüyle düştü. Elinin üzerinden başlayarak koluna kadar derin bir yarık açıldı.

Bir dakika boyunca yerde öylece kaldı, uyuşmuş gibiydi. Derken kız geldi, cinsel uyarımın etkisiyle hâlâ hafifçe titriyordu, aynı zamanda korku içindeydi ve üzgündü. "Bir yerine bir şey oldu mu?"

Berger yanıt vermedi. Kız onu okşayarak ayağa kalkmasına yardım etti. Asla kötü niyetli bir kız değildi. Ayağa kalkmak zordu. Çünkü yaralandığını kızın fark etmemesi için sol elini ceketinin cebine sokmuştu. Başına geleni itiraf etmek istemiyordu. Acınası çelimsizliğine duyduğu öfke içinde alev alev yanıyor, istekli bir kadını bile alt edemiyordu. Bir an için, kıza bir kez daha saldıracak gibi oldu. Ama cebinde yarasından fışkıran kanın sıcaklığını ve ıslaklığını hissetti hemen.

Ona korku içinde yardım etmeye çalışan kızın yüzüne bakmadan öne doğru atıldı. Gözlerinin önünde yaşlardan bir sis perdesi belirmişti. Bu nemli perdenin arkasından kapıyı bile göremiyordu. İçi bomboştu, hiçbir şey umurunda değildi. Kanı cebinin içinde damla damla akıyordu, bunu sıkıntıyla hissediyordu, bunun dışında içinde ne varsa sönmüştü. Çevresini göremeden el yordamıyla ilerledi... kapıya doğru... çıktı... odasına gitti.

Kendini doğrudan yatağa attı. Yaralı kolunu yatağın kenarından sarkıttı. Kolu hâlâ kanıyordu ve bazen büyükçe bir damlanın yere düştüğü duyuluyordu. Berger oralı olmadı. İçinde, onu boğmak istercesine kabaran bir şey vardı. Ve sonunda içinden koparcasına korkunç bir ağlama nöbeti başladı, acı veren delice hıçkırıklarını yastığının içine gömdü. Ateş içinde yanan çocuksu bedeni bu hıçkırıklarla dakikalarca sarsıldı. Ardından rahatlar gibi oldu.

Bitişiğe kulak kabarttı. Karla kasten gürültü çıkararak yürüyordu. Berger kımıldamadı. Derken adım sesleri kesildi. Kız, dikkati üzerine çekmek için şimdi dolapları takırdatıyor, masaya vuruyordu. Anlaşılan Berger'in geri gelmesini bekliyordu.

Berger dinlemeyi sürdürdü. Kalbinin gümbürtüsü gitgide artsa da tek bir uzvunu hareket ettirmedi.

Kız, odanın içinde bir süre daha bir aşağı bir yukarı gidip geldi. Sonra ıslıkla bir vals müziği çaldı ve masanın üzerinde tempo tuttu. Derken sesler ağır ağır kesildi. Berger bir süre sonra kapının açılıp sertçe kapatıldığını holden duydu.

Berger, bitmek bilmeyen o gece boyunca ve ertesi sabah Schramek'in gelip, Karla'yla arasında geçenlere dair ondan hesap sormasını bekledi. Çünkü Karla'nın olanları hemen Schramek'e anlattığından kuşkusu yoktu, ama kızın bunu kötü niyetli bir saldırı mı, yoksa gülünç ve aptalca bir dengesizlik olarak mı aktardığını kestiremiyordu. Bütün gece Schramek'e vereceği yanıtı düşünüp taşındı; hayalinde uzun konuşmalar yaptı ve vereceği karşılıkları hazırladı, bir çıkış yolu bulamaması durumunda tartışmayı sert bir şekilde kesmesini sağlayacak belli hareketler de tasarladı. Bildiği bir şey vardı, dostlukları artık tehlikedeydi, her şey bitmişti ya da temelden yenilenmek zorundaydı.

Ama boş yere bekledi. Schramek ne o gün ne de sonraki günler geldi. Bunda bir tuhaflık yoktu, çünkü Schramek diğer zamanlarda da ondan bir iyilik beklediği ya da anlatıp kurtulmak istediği şeyler olduğunda kapısını çalardı sadece, onun dışında Berger Schramek'i görmek istediğinde onun odasına gitmek zorunda kalırdı. Ama Berger bu kez suçluluk duyduğu için, arkadaşının uzak durmasında bir kasıt aradı, onun yanına gitmedi, canını acıtan sessiz

ve küskün bir inatla bekledi. O günleri yapayalnız geçirdi. Yanına kimse gelmedi, o da kimsenin onu istemediği, sevmediği ve ona ihtiyaç duymadığı gibi alçaltıcı duyguları gitgide daha şiddetli duyumsadı. Onca düş kırıklığına ve küçük düşürülmeye karşın bu arkadaşlığın ondaki anlamını iki misli hissetti.

Bir hafta böyle geçti. Masanın başında ders çalışmayı denediği bir öğleden sonrasında kapısına doğru yaklaşan hızlı adım sesleri duydu. Schramek'in yürüme tarzını tanıdı, yerinden fırladı; derken kapı hızla açıldı, sertçe kapandı. Karşısında şimdi Schramek duruyordu, soluk soluğaydı, gülüyordu; ona sarıldı ve sağa sola silkeledi.

"Selam, Çocuk! Yüzünü göremez olduk, herkes vardı, bütün gün kafayı çektiğin için sadece sen yoktun. Öyle demek, ne yapalım! Evet geçtim ve şükürler olsun son sınavımdı. Sekiz gün sonra bana Doktor Bey diye hitap edeceksin."

Berger afallamıştı. Aklına her şey gelmişti ama, karşılaşmalarının böyle olacağını hiç düşünmemişti. Birkaç tebrik sözü kekeleyebildi. Ama Schramek sözünü yarıda kesti.

"Tamam, tamam, anladım, zorlama kendini. Hadi şimdi yürü, bana geçiyoruz, sıkı bir kutlama yapacağız, bir de sana anlatacaklarım var. Hadi, yürü. Karla çoktan geldi."

Berger irkildi. Karla'yla bir araya gelmekten ansızın korktu, çünkü kız onu şimdi küçük düşürecek, o da yine kızaracak ve bu iki insanın ortasında okul çocuğu gibi kalacaktı. Bir bahane bulmaya çalıştı.

"Beni mazur gör, Schramek, çok istesem de gelemem. Çok meşgulüm."

"Meşgul mü? Oğlum, ben son sınavımı vermişsem senin ne meşguliyetin olabilir ki? Sana düşen sevinmek ve benimle gelmek, başka bir meşguliyetin olamaz. Yürü bakalım."

Onu kolundan tutup çekerek götürdü. Berger, ona karşı koyacak gücü kendinde bulamadı. Schramek'in, üzerinde hâlâ nasıl büyük bir gücü olduğunu sıkıntıyla duyumsadı. Bir kızmış gibi davranmıştı ona; kadınların böylesine güçlü, neşeli ve hayat dolu bir adama nasıl teslim olduklarını ilk kez kavradı, hiç istemedikleri halde, görünmez bir güce hayranlık duydukları için yapıyorlardı bunu. O an Schramek hakkında aklından geçenleri kadınlar da erkeklerin karşısında düşünüyor olmalıydılar; kin ve öfke duyuyor, ama yine de güçlü birine teslim olmanın hoş duygusuna kapılıyorlardı. Berger yürüdüğünü bile algılamadı, nasıl olduğunu anlamadan kendini bir anda Schramek'in odasında buldu.

Karla orada, ayakta duruyordu. Berger'i görür görmez yanına geldi, delikanlıyı yumuşacık bir dalga gibi sarıp sarmalayan tuhaf ve sıcak bakışlarla süzdü, hiç konuşmadan elini uzattı. Sonra ona bir kez daha meraklı bir ifadeyle, yabancıyı süzer gibi, ama yine de farklı gözlerle baktı.

Schramek masa başında uğraşıyordu. Bir şeyler yapmak ve konuşmak geliyordu içinden, sevinçten coşmuş olan duygularının canlılığı bu tür kanallara ihtiyaç duyuyordu. Bir şeyden etkilenmişse taşkınlığını üzerinden atması için insanlara gereksinimi oluyordu, yoksa diğer zamanlarda lakayt ve daha ziyade içedönük biriydi. Ama o gün bütün ruhu canlanmıştı, çocuksu delice bir sevinçle yanıp tutuşuyordu.

"Evet, ne içiyoruz? Kurumuş bir boğazla size hiçbir şey anlatamam. Ne, şarap istemiyor musunuz? Akşamları şarabı sevmez olduk artık, ama bu akşam yer yerinden oynamalı. Çay demleyelim. Şöyle sıkıcı, sıcacık bir çay. İster misiniz?"

Karla ve Berger bu öneriyi olumlu karşıladılar. Masada yan yana oturuyorlardı, ama Berger kızla konuşmuyordu. Tıpkı bir yere kapatılmış bir kelebeğin odanın içini vızılda-

yarak dolaşması gibi, beyninin içinde düşünceler uçuşup duruyordu: Yanında oturan şu kadınla çaresiz biri gibi boğuşması düş müydü yoksa? Kıza bakmaya cesaret edemiyor, havanın gitgide boğucu bir hal aldığını, boğazının düğümlendiğini hissediyordu. Neyse ki Schramek durumun farkında değildi. Tabakları ve fincanları şangırdatıyor, ıslık çalıp gevezelik ediyordu. İkisine hizmet etmek hoşuna gidiyordu. Onlara coşkuyla servis yaptıktan sonra karşılarında duran gıcırtılı sandalyeye rahatça yayıldı ve anlatmaya başladı.

"Pek fazla ders çalışmadığımı size söylememe gerek yok sanırım. Üzerimdeki Leichenbitter* elbisemle sınav salonuna usulca girdiğim sırada karşılaştığım eski bir arkadaşım Karl –sen tanırsın onu– acınacak durumda olduğumu görür görmez beni yatıştırmaya başladı. Ona aslında korkumdan sorular sordum, sınavın zorluk derecesini ve iki yıl önce ona hangi soruların geldiğini öğrenmek istedim – düzgün bir insanın sınavdan bir saat önce nasıl berbat hale düştüğünü tahmin edemezsiniz. İlk soruyu söyledi, zerre kadar bilgim yoktu ve iyice fenalaştım. Hemen bana açıklamasını istedim –bir anayasa hikâyesiydi–, yanıtı beynime zerk etti, ardından da beni nasıl hakladıklarını izlemek üzere içeri girdi."

Ne anlatıp duruyordu öyle? Berger onu dinleyemiyordu, her şey uzaktan duyuluyordu adeta, anlamsız ve kopuk sözcükler gibiydi. İçinde titreşen tek düşünce, onunla boğuşan ve onu yere seren kadının yanında oturuyor olmasıydı ve bu kadın şimdi onunla alay etmemiş; onu sarıp sarmalayan, ışıltılı yumuşacık bakışlarla süzmüştü...

Ansızın irkildi. Elini unutup masanın üzerine koymuştu, hâlâ ateş gibi kıpkırmızı yanan yara izinin üzerinde

---

* Almanya'da 19. yüzyıla kadar köy ya da kasabalarda biri öldüğünde kapı kapı dolaşıp sakinleri cenaze merasimine çağıran belediye görevlisi. (ç.n.)

şimdi bir parmak usulca geziniyordu. İrkildi ve Karla'nın soran, neredeyse sevgi dolu, acıyan bakışlarıyla karşılaştı. Şakaklarına kadar yanmaya başladı, oturduğu sandalyeye tutunmak zorunda kaldı.

Schramek karşılarında hâlâ anlatıyordu. "Düşünsenize, oturuyorum ve ilk soru tam da Karl'ın bana ezberlettiği oluyor. Arkadan birinin öksürdüğünü ve kıkır kıkır güldüğünü duyuyorum, ama bir anda öylesine rahatlıyorum ki kızmıyorum buna, başlıyorum gevezeliğe, yağ gibi akıp gidiyor. İnsan bir kez havaya girmeye görsün, sonra arkası geliyor. Dilim acıyana kadar konuştum, kim bilir neler saçmaladım, ama konuştum."

Berger bunların hiçbirini dinlemiyordu. O parmağın bir kez daha yarasının üzerinde gezindiğini hissetti; bu gizli buluşma yarasını patlatmış, acıtıyordu adeta. Bütün bedeni ürperdi, elini kızgın bir ocaktan kaçırırcasına hızla masadan çekti. Karmakarışık olmuş, öfkeyle dolmuştu. Ama kıza baktı, kapalı duran dudaklarını uykudaymış gibi kımıldatıp, "Zavallı Çocuk," diye usulca mırıldandığını fark etti.

Bunlar kızın dudaklarına oturmuş sessiz sözcükler miydi sadece, yoksa gerçekten söylenmiş miydi? Karşılarında ise Schramek, kızın sevgilisi, onun arkadaşı, oturmuş çılgınca anlatıp duruyordu ve o arada... Hafifçe titredi, başı döndü ve renginin attığını hissetti. O sırada Karla masanın altından elini yavaşça ve yumuşacık kendi avucunun içine alıp, dizinin üzerine koydu.

Berger bütün kanının yine yüzüne hücum ettiğini, ardından kalbinde toplandığını, derken avucunun içinde yanıp tutuştuğunu duyumsadı. Ve dizlerinin çözüldüğünü hissetti. Elini çekmek istedi, lakin kaslarına söz geçiremedi. Eli, uyuyan bir çocuk gibi, yumuşacık bir yatakta dinlenircesine, harikulade bir düşün içinde kendinden geçmişçesine öylece kaldı.

Ve karşıda –ah, dumanların içinden gelen bu ses nasıl da uzaktı– biri hâlâ anlatıp duruyordu, o sırada aldattığı arkadaşı gamsız bir neşeyle şansının ona nasıl yardım ettiğini anlatıyordu. "En çok da, Fix denen küstahın para kaybetmesine sevindim. Düşünsenize, sınavı geçemeyeceğime dair herkesle iddiaya girmiş ve ben sınavdan çıkınca ne yapacağını bilemedi. Hem sevinmesi hem sinirlenmesi gerekiyordu; yüzünü, yüzünün aldığı ifadeyi görecektiniz... İyi de sizin neyiniz var öyle? İkiniz de uyudunuz mu?"

Karla, Berger'in elini bırakmıyor, Berger de sürekli, "Elim... Elim... dizi... Eli," diye düşünüyordu. Ama Karla gülerek karşılık verdi. "Eh, senin gibi haylazın biri doktor olursa, insanın nutku tutulur tabii. Bu sınavı geçemeyenin neye benzediğini gerçekten merak ettim, mankafanın biri olmalı."

Gülüştüler. Berger'in titremesi daha da arttı ve içi bu kıza karşı esrarlı bir korkuyla doldu. Kız, elini hâlâ avucunun içinde tutuyor ve öylesine sıkıyordu ki, yüzüğü Berger'in parmağını kesip morarttı. Derken kız dolgun bacağını yavaşça delikanlınınkine doğru itti. Bunu yaparken konuşmasını usulca, öylesine usulca sürdürüyordu ki, Berger ürperdi. "Evet, şimdi soruyorum, Tanrı'nın böylesi bir mucizesini nasıl kutlayacağız? Sabaha kadar eğlenmezsek, gözümde hain bir pinti olacaksın, taze doktor! Ama sen asıl kutlamayı Çocuk doktora sınavını verdiğinde göreceksin."

Bunları söylerken kalçasını Berger'inkine bastırıyordu; delikanlı, kızın bedeninden yayılan yumuşacık sıcaklığı hissetti. Öylesine tahrik olmuştu ki, gözünün önünde ne varsa bulanıklaştı. İçinde de kanı alnına hücum ediyor, canını acıtıyordu.

O sırada sarkaçlı saat vurdu. Yedi kez ince bir ses guguk, guguk diye belli belirsiz yükselip Berger'i kendine getirdi. Delikanlı yerinden fırlayıp bir şeyler geveledi. Birine

elini uzattı, Schramek'e ya da kıza, farkında değildi artık, biri –muhtemelen kızdı bu– "Görüşmek üzere," dedi, sonra arkasından kapının kapanmasıyla birlikte rahat bir soluk alıp kendine geldi.

Ardından, odasına girdikten bir saniye sonra her şeyi kavradı: Arkadaşını kaybetmişti artık. Ona ihanet etmek istemiyorsa, artık görüşmemeliydi, çünkü şu tuhaf kızın cazibesine karşı koyamayacaktı. Kızın saçlarının kokusu, uzuvlarının vahşi bir ihtirasla kasılması, şehvet uyandıran gücü – bütün bunlar delikanlının içini alev alev yakıyordu; kız ona o akşamki gibi usulca kışkırtan bir gülümsemeyle bakarsa direnemeyeceğini biliyordu. Kızın onu ansızın böylesine arzulaması; Schramek'i, Berger'in gizliden gizliye deli gibi kıskandığı o sağlam, yakışıklı ve sağlıklı adamı onunla aldatmaya kalkışması nasıl olmuştu? Olanları anlamıyordu, ne gururlanıyor ne de seviniyordu. Arkadaşına karşı alçaklık yapmamak için ondan uzak duracak olmaktan delice bir hüzün duyuyordu. Schramek'le arkadaşlığı umduğu çizgiye ulaşmamıştı elbette; birçok olgunun nedenini araştırmış, bir zamanlar gözünü kamaştıran bazı şeyleri anlamıştı, ama arkadaşlıklarının bittiği şu anda her şey ona çok ağır geliyordu. Bu dostluk, Viyana'da ona kalan son şeydi. Ne varsa elinden kayıp gitmişti; önce umudunu ve merakını, üniversite öğrenimine karşı duyduğu hevesini, sonra hırsını, şimdi de en sonuncusunu, bu dostluğu yitirmişti. Yaşadığı bu saatin onu bütünüyle yoksul bıraktığını hissetti.

Derken bitişikten sesler duydu. Önce alçak perdeden, sonra gitgide yükselen kıkır kıkır gülüşler... Berger, ellerini çarpan göğsüne bastırıp kulak kesildi. Ona mı gülüyorlardı? Karla her şeyi anlatmış mıydı ve bütün bunlar onu ayartmak için gizlice düzenlenmiş bir oyun muydu? Dikkatle dinledi. Hayır, başka türden bir gülüşmeydi bu,

aralarda öpüşüyorlardı ve heyecan içinde kıkır kıkır gülüyorlardı. Ardından söylemekten çekinmedikleri sözcükler ve sevişme sesleri duyuldu. Delikanlı farkında olmadan yumruklarını sıktı, kendini yatağın üzerine attı ve artık duymamak için yastığı kulaklarına bastırdı. Korkunç bir duyguyla sarsıldı, çılgın bir öfkeyle midesi bulandı, kusacak gibi oldu. Arkadaşından, o fahişeden, kendinden tiksindi, az kalsın o iğrenç oyuna katılacaktı; yaşamın her şeyine karşı şuursuzca, bitkin, korkunç ve onu kendinden geçirten bir tiksinti duydu.

Bu üzüntülü günlerinde kız kardeşine bir mektup yazdı.

"Canım kardeşim, doğum günümde gönderdiğin mektup için sana henüz teşekkür edemedim. O sırada zor günler geçiriyordum. Mektup başucuma gelip beni uyandırdığında ve artık on sekizime bastığımı söylediğinde, bunu okumuş ve beni ilgilendirmiyormuş, doğru değilmiş gibi hissetmiştim. Çünkü özgürlüğümün ve gençliğimin yarattığı mutluluğu dile getiren içindeki bütün o sözcükleri bana ulaştıran senin şefkatli elin ve çocukluğumdan beri bildiğim el yazın olmasaydı, bunları alay olarak algılardım. Çünkü buradaki yaşamımda her şey farklı, düşünemeyeceğin kadar farklı, umutlarımdan da farklı. Sana bunları yazmak canımı acıtıyor, ama burada kimsem kalmadı. Günlerdir kimseyle konuşmuyorum. Bazen sokakta insanların peşine takılıyorum, sözcüklerin tınısını duyabilmek için konuşmalarını dinliyorum. Hiçbir şey anlamıyorum, bilmiyorum, yapmıyorum, işe yaramamaktan tükeniyorum. Günlerce hiçbir şey yaşamıyorum, tanıdık bir yüz görmüyorum; binlerce insanın arasında yapayalnız olmanın ne anlama geldiğini bilemezsin.

Schramek'le de her şey bitti. Bir olay yaşandı, sana anlatamam, çünkü anlayamazsın. Aslında kendim de anlaya-

mıyorum, çünkü bunda ne onun ne de benim suçum var, aramıza iki uçlu kılıç benzeri bir şey girdi sadece. Ve onu kaybettikten sonra anladım: Viyana'da sahip olduğum en değerli şeydi o.

Ve başkasına söylemeyeceğini bildiğim için bir tek sana açabileceğim bir şey daha var: Artık okumuyorum. Haftalardır hiçbir derse girmedim, kitaplarım toz içinde öylece duruyor. Nedenini bilmiyorum, ama artık ders çalışamıyorum, hissizleştim, buradaki hiçbir meslek beni çekmiyor, çünkü bu korkunç ve boğucu yalnızlık duygusundan kimse beni çekip çıkarmıyor. Burada hiçbir şey istemiyorum artık, her şeyden tiksiniyorum. Bastığım her taştan nefret ediyorum, odamdan, karşılaştığım insanlardan nefret ediyorum, şiddetli soğuğun nemiyle yüklü kirli havayı solurken işkence çekiyorum. Buradaki her şeyden boğuluyorum, tükeniyorum. Bataklığa gömülür gibi batıyorum. Belki çok gencim, çok güçsüz olduğum kesin zaten. Yumruklarım yok, irademyok, işleri başlarından aşkın insanların arasında bir çocuk gibi duruyorum.

Ve bildiğim bir şey var: Eve dönmeliyim. Henüz tek başıma yaşayamıyorum, belki birkaç yıl sonra olur. Ama şu an henüz sana ve annemle babama ihtiyacım var, beni seven, yakınımda olan ve bana yardım eden insanlara ihtiyacım var. Evet, çocuksu bu, karanlık odada kalmış bir çocuğun korkusu bu, ama elimden başka türlüsü gelmiyor. Okulu bırakıp eve dönmek, çiftçi ya da kâtip ya da her neyse olmak istediğimi annemle babama söylemelisin; söylersin, onlara açıklarsın, değil mi? Lütfen bir an önce yap, burada bastığım zeminin ayaklarımı alev alev yaktığını hissediyorum. İçimdeki her şeyin ısrarla evimi istediğini hiç bilmezdim, ama şimdi yazarken bütün özlemim uyanıyor ve biliyorum ki elimden başka türlüsü gelmiyor, yanınıza dönmeliyim.

Bu bir kaçış, yaşamdan kaçış ve ben bunu ilk kez yapmıyorum. Beni vaktiyle liseye götürdükleri günü anımsıyor musun? Sınıfa ilk girdiğimde tanımadığım altmış oğlan merakla, kibirle, gülerek ve şaşkınlık içinde bana bakınca o zaman da kaçıp eve gitmiştim, bütün gün ağlamış ve okula dönmek istememiştim. Ben bugün hâlâ o günkü çocuğum, aynı aptalca korkularım var ve de sizlerin, beni seven herkesin çılgınca özlemini çekiyorum.

Gitmeliyim, gitmeliyim buradan. Bir kez gözden çıkardığıma göre artık bu yoldan dönüş olmadığını hissediyorum. Eve döndüğümde nicelerinin sırıtacağını, güleceğini biliyorum, başarısız, yaşamın reddettiği biri olacağım; annemle babamın güzelim umutlarını yıkacağımı biliyorum; bu zayıflığın çocuksu ve korkakça olduğunu biliyorum, ama engelleyemiyorum, tek hissedebildiğim burada artık yaşayamayacak olmam. Son zamanlarda burada nelere katlandığımı kimse öğrenemeyecek, kimse beni benden daha fazla hor göremez. Kendimi perişan hissediyorum, hasta gibiyim, sakat gibiyim, çünkü herkesten çok farklıyım, gitgide daha kötü, daha değersiz, daha gereksiz olduğumu gözyaşları içinde hissediyorum, ben..."

Durdu, acısının bu çılgınca tezahüründen kendi de korkmuştu. İçinde biriken acının şiddetini ve çağıldayarak gürül gürül akmak istediğini, kaleminin onun heyecanlı duygularını taşıdığı o anda fark etti.

Bunları yazması doğru muydu? Sahip olduğu son insanları daha çok üzmesi, kimsenin omuzlarından alamayacağı bir yükü hassas genç kız yüreğine yüklemesi doğru muydu? Kardeşinin sevimli yüzü ve gülümsemeyle parıldayan berrak gözleri sanki uzaklardaki sislerin arasından çıkıp gözünün önüne geldi; kızın dudaklarını korkuyla ısırdığını, yüzünün titrediğini ve solgun yanaklarından gözyaşlarının çekinerek süzüldüğünü gördü. Bu yaşamı tedirgin etmenin,

kendi imdat çığlığıyla kızı ürkütmenin ne yararı vardı? Eğer biri acı çekecekse, bu kişi yalnızca kendi olmalıydı.

Pencereyi açtı, mektubu yırttı ve kırpıntıları karanlığın içine doğru serpti. Yardım istemektense, orada yitip gitmeyi yeğlerdi. Yaşamın elverişsiz ve zayıf olan her şeyi yok ettiğini öğrenmemiş miydi? Yaşam ona da eşit davranır ve onu sakınmazdı.

Beyaz kâğıt parçaları gönülsüzce avluya doğru uçuşup, beyaz taşların derin sulara gömülmesi gibi gözden kayboldu. Gecenin karanlığına bürünmüş gökyüzünde hiç yıldız yoktu. Beyazımsı bulutlar bazen karanlık tepeye doğru ilerliyor, rüzgâr, nemli havayı uykuya yatmış binalara doğru şiddetle savuruyordu. Bütün bunlarda gizli bir huzursuzluk vardı, rüzgârın sürekli esmesi heyecanlı bir soluğu andırıyordu; iç çeken pencerelerden ve titreyen ağaçlardan bir inilti yayılıyordu, sanki birisi kötü bir düş görüyor ve karanlıkta uykusunda usulca konuşuyordu. Rüzgâr gitgide şiddetlendi ve göğün giydiği kara paltonun üzerindeki bulutlar, ufukta çakan şimşekler gibi hızla kaydı ve kulak kesilmiş olan delikanlı bu telaşlı tuhaf hareketliliğin içinde ansızın ilkbaharı getiren ilk olağanüstü gecelerin ateşini sezdi.

Derken çekingen bir konuk gibi ağır ağır bahar geldi. Berger, bu yabancı kentte neredeyse tanıyamadı baharı. Şebnemlerle kaplı bembeyaz tarlaların üzerinde ilk ılık rüzgâr estiğinde, kara topraklar karların altından göründüğünde ve hava toprağın kokusuyla nemlendiğinde neler hissederdi oysa! Rüzgârı çıplak göğsünde duyumsamak ve yapraklarını özlemiş ağaçların iniltisini duymak için her fırsatta ayağa fırlayıp pencereyi hızla açtığı zaman hissettiği o delice ilk korku neredeydi? Binlerce küçük şeyden, kuşların uzaklardaki cıvıltısından, hızla süzülen beyaz bulutlardan

aldığı haz neredeydi? Toprağın içinde hafif bir sızıntının eşlik ettiği çıtırtıları ve hışırtıları algılamaktan aldığı haz neredeydi? Bahçedeki dalların ucunda yapışkan küçük tomurcukların oluşmasına, sonra da patlayıp ürkek yapraklardan henüz renksiz tek bir çiçek yaratmalarına kulak vermekten aldığı haz neredeydi? Kanını derinden dalgalandıran heyecan neredeydi? Paltosunu üzerinden fırlatıp, kabaran nemli toprağın üzerinde ağırlaşmış ayakkabılarla bata çıka yürümekten, bir tepeyi koşarak tırmanmaktan, sonra tıpkı yukarılardaki bir kuşun pırıltılı havada yaptığı gibi ansızın anlamsız sevinç çığlıkları atmaktan duyduğu delice mutluluk neredeydi?

Ah, bahar burada nasıl da sessiz, onca kudreti yokmuş gibi geçiyordu! Yoksa delikanlının içindeki bu şey onun usulca uyuklayan yorgunluğu muydu – hiçbir şeyin, çatıları ısıtan hafif altın sarısı güneşin ve sokakların aydınlanıp canlanışının mutluluğunu ona tattırmayan içindeki tatsızlık mıydı? Neden bunlardan pek etkilenmiyor, neden Prater'e, ya da uzaktan gördüğü ve temiz havanın adeta yaklaştırdığı Kahlenberg'e gitmiyordu hiç? Yaptıkları çok sınırlıydı, bölgesinden hiç çıkmıyordu. Yorgunluğu gitgide artıyordu. Çocukların ve birkaç yaşlının mekânı olan küçük Schönborn Parkı'nda oturuyordu; oraya ders çalışmaya ya da kitap okumaya gidiyor, ama kitaba elini bile sürmüyordu; çocukları oynarken izliyordu yalnızca ve içinde onlarla oynayabilme, küçülüp o aydınlık gamsızlığa dönebilme özlemi duyuyordu.

Üniversiteyi bırakalı çok olmuştu. Amaçsızca yaşıyor, nesnelere bakıyor ama hiçbiriyle ilgilenmiyordu. Bir seferinde gücünü toplamaya çalışmış ve hastaneye gitmişti; tomurcuklar taşıyan, çevredeki insanların korkunç ve gizemli yazgılarından hiç haberleri yokmuş gibi sessizliğin içinde keyifle salınıp duran ağaçlarla dolu bahçeye girince kendi-

ni unutup banklardan birine oturmuştu. Uzun mavi keten giysileri içinde yeni iyileşen insanların kararsız adımlarıyla dışarı çıkmış, şimdi solgun elleri sakince kucaklarında, gülümsemeden ve konuşmadan, kendilerini uyanmakta olan yaşamın belirsizliğine ve aylaklığına teslim edip dinlenen hastalar gibi onların arasına oturmuş, güneşin parmaklarının arasından sıcacık süzülmesini izlemiş ve yorgun bir ifadeyle hayaller kurmuştu. Orada ne yapmak istediğini unutmuştu, insanların yürüdüğünü, kemerli büyük kapının ardında gürültülü bir cadde olduğunu ve saatlerin ağır ilerlediğini, gölgelerin fark edilemez bir biçimde öne doğru uzandığını hissetmişti yalnızca. Hastalara içeri girmeleri için işaret verilince Berger irkilmişti. Onlardan biriymiş gibi oturmuyor muydu orada, onların hepsinden daha hasta ve ölüme daha yakın değil miydi belki de? Tuhaftı, böylece oturmaktan ve zamanın akıp gittiğini görmekten başka arzuladığı bir şey yoktu.

Tabii akşamları bazen içinde hain ışıklar alevleniyordu. Gitgide kendini dağıtıyordu, parayla satın aldığı için küçümsediği kadınlarla düşüp kalkıyor, bazı geceleri anlamsızca kahvehanede geçiriyordu; ama bunların hepsini canı istemeden ve haz almadan, sırf umutsuz bir yalnızlığa düşmekten boğucu bir korku duyduğu için yapıyordu. Kimseyle konuşmadığından beri dudaklarının çevresinde kötü bir çizgi belirmiş, aynadaki görüntüsünden kaçar olmuştu. Birkaç kez kendini toplamaya çalışmış, ama her seferinde –içinde biriken yalnızlığın yükü onu eziyormuşçasına– dalgın ve amaçsız uyuşukluğuna geri yuvarlanmıştı.

Derken yaşam onu çağırdı.

Bir gece geç saatte yorgun, bezgin ve onu suskun bekleyen odasına karşı duyduğu korkuyla eve dönerken kapı anahtarını yolda düşürmüş olabileceğini fark etti. Kapıyı

ev sahibesi değil, Schramek'in açacağı tehlikesini bile göze alarak zile bastı. Ama sürünerek yaklaşan telaşlı adımları duydu: Ev sahibesi kapıyı açtı ve kimin geldiğini anlamak için elindeki petrol lambasını havaya kaldırdı. Işık, kadının dağınık saçlarına ve Berger'e neredeyse yabancı olan yüzüne vurunca, delikanlı kadının gözkapaklarının kızarmış ve uykusuzluktan şişmiş olduğunu ve dudaklarının çevresinde sıkıntıdan bir çizgi belirdiğini fark etti. Sonra dehşetle düşündü: Ne olmuştu da bu kadın gece ikide hâlâ uyumamıştı? Kadına bunu kaygıyla sordu.

"Aa, bilmiyor musunuz Doktor Bey, Mizzi, yani kızım kızıla yakalandı. Durumu kötü, çok kötü!" Kadın yine usulca ağlamaya başladı.

Berger irkildi. Hiç haberi yoktu. Bu kadının kızı olduğunu bile bilmiyordu. Eve girip çıkarken birkaç kez dışarıda, karanlık holde "Saygılar" deyip yanından geçen çelimsiz bir çocuk görmüştü, on iki-on üç yaşlarında bir kız çocuğuydu, ama onunla ne konuşmuş ne de yüzüne bakmıştı. Bir anda yüreğine oturdu, aylardır hemen yanında, aralarındaki duvarın ardında hiç görmediği insanlar yaşıyor, yanı başında ağır yazgılar vuku buluyor ve onun bunlardan haberi olmuyordu. Ölüm bitişikte bir kız çocuğunu pençesine almaya çalışırken, o hayvan gibi uyumuştu ve bu durumda nasıl olur da başkalarından güven bekleyebilirdi?

Ağlayan kadını yatıştırmaya çalıştı. "Her şey iyi olacak... Üzülmeyin," dedi, ardından daha da çekinerek ekledi: "Kızınızı görebilir miyim? Gerçi henüz fazla bilgim yok... Henüz işin başındayım, ama olsun." Üniversite eğitimini ansızın delice özledi, içinden odasına koşmak, kitaplarını açmak ve yeniden ders çalışmaya başlamak geldi.

Kadın, Berger'i parmaklarının ucuna basarak hasta kızın yanına götürdü. Holün içinde yer alan küçük bir odaydı

burası, sönmek üzere olan petrol lambası yüzünden boğucu ve dumanlıydı; karşıda yangın duvarı vardı. Burada yaşayanın bahardan haberi olmazdı, güneşi ise ışığın aydınlattığı pencerelerin arada sırada yaydığı mat yansımalardan bilirdi ancak. Odanın nasıl bir fakirlik içinde olduğu o sırada görünmüyordu elbette, çünkü fersiz karanlıkta her şey belirsizleşmişti, yalnızca yatağın bulunduğu köşede cansız sarı bir ışık yanıyordu. Kız uyuyordu, ama huzursuzdu. Yanakları ateşten al al olmuştu, çelimsiz kollarından biri yatağın kenarından unutulmuşçasına sarkmıştı, güzel yüzü ilk bakışta hastalığı ele vermiyordu, yüksek sesle bazen de sıkıntıyla soluk alıp veriyordu sadece.

Kadın usulca anlatıyor ama aralarda sık sık gözyaşlarına boğuluyordu. "Bugün yine doktor geldi, kızıma baktı, ama bana bir şey söylemedi. Üç gecedir başında nöbet tutuyorum, gündüzleri dükkânda çalışmak zorundayım. Komşum yardımcı olup gündüzleri burada kalıyor, üç gecedir yanındayım ama düzelmiyor. Tanrım, severek yapıyorum, yeter ki bir şey olmasın."

Sözlerine yine hıçkırıklar karıştı. Kadının konuşmasında öfkeli bir çaresizlik vardı.

Berger'in içinde şiddetli bir duygu kabarmaya başlamıştı. İlk kez bir insana yardım edebileceğini hissetmiş, ilk kez mutluluk içinde mesleğinin pırıltısını duyumsamıştı.

"Hanımefendi, bu böyle devam edemez. Kendinizi tüketiyorsunuz ve böyle yaparak çocuğa bir yararınız olmuyor. Siz şimdi gidip yatacaksınız, çocuğun başında bu gece ben kalacağım."

"Ama Doktor Bey!"

Kadın inanamıyormuş gibi şaşkınlık içinde ellerini kaldırdı.

"Siz şimdi uyumalısınız, uykuya ihtiyacınız var. Bana güvenin."

"Ama Doktor Bey... hayır... hayır... nasıl yapacaksınız... hayır, olmaz..."

Berger, içinde büyüyen güveni hissetti; tanımadığı bir özgüven, göğsünün içinde aylardır birikmiş enkazı parçalamıştı.

"Bu benim mesleğim ve görevim." Bunu büyük bir gururla, adeta sevinçle söylemişti, gecenin bir saatinde, umulmadık bir anda yaşamının yitirdiği anlamını ve hedefini bulmuştu sanki.

Fazla tartışmadılar. Kadın çok yorgundu, uykudan gözleri kapanıyordu, hemen boyun eğdi. Berger, kadının kapıldığı derin şükran duygusuyla elini öpmeye çalışmasına engel oldu, sonra kadını kendi odasına götürüp kanepenin üzerine yatırdı. Kadın, çocuğunun hasta yattığı son birkaç geceyi mutfaktaki bir şiltenin üzerinde geçirmişti. Berger'in hiç haberinin olmadığı bütün bu küçük ama yaşattıkları trajediyle korkunç olaylar, ona bu hizmetini bir kahramanlık değil, acı bir borcun ödenmesi olarak algılatıyordu.

Kızın başucunda oturuyordu şimdi. İçinde tarifsiz bir duygu vardı; yaşam, tıpkı kızın şimdi artık hafif hafif alıp verdiği solukları gibi daha sakin ve huzurluydu sanki. Kızın ince bir hareyle çevrili yüzüne ancak şimdi bakabiliyordu. Viyana'ya geldiğinden beri bir başkasının varlığını daha önce hiç böylesine içten hissedememişti, yüz hatlarına hiç bu kadar uzun süreli bakamamıştı, çehresindeki çizgilerde yatanları hiç inceleyememişti. Kıza böyle bakınca içinde bir anı uyandı, bu ince dudaklarda kız kardeşini çağrıştıran usulca bir benzerlik gizlenmişti sanki; ama bu yüz daha çocuksuydu, gelişimini tamamlamamıştı, ıstırap doluydu. Berger'in içini bir merak sardı – kızın gözleri nasıldı, kardeşininkilere benziyor muydu acaba? Geç kaldığı için kendini sürekli suçluyordu. Bu kızın ve annesinin yanın-

dan neden bir yabancı gibi geçip gitmiş, yanı başında yaşayan bu iki insanı neden düşünmemişti? Bu dudaklar ona neden hiç gülümsememiş, gözkapaklarının ardında kapalı duran bu gözler neden şimdiki gibi yabancı kalmıştı? Bu küçücük çocuk göğsünün altında usulca atan bu yüreğin içinde olup bitenlerden neden haberi olmamıştı? Çocuğun yatağın kenarından sarkmış solgun elini usulca tutup yorganın üzerine koydu. Dokunuşu okşama gibi yumuşacıktı. Sonra hareketsizce oturup kızı seyretti, kaçırdığı dersleri içi burkularak düşündü ve yepyeni bir hayata başlamaya sessizce yemin etti. Gözünün önünde hemen hayali resimler uçuştu; kendini doktor, yardım eden kişi olarak gördü ve bu düşünceyle içi ısındı. Bakışları sık sık kızın solgun çocuksu yüzüne takıldı ve bu yüzü gözünün önünde tuttu, sanki ona bakarak kızı yazgısından koruyacak ve tehdit altındaki yaşamını kurtaracaktı.

Çocuk ansızın kıpırdayıp gözlerini açtı; iri, ateşten parıldayan, yaşlarla doluymuş gibi yanıp sönen, ışıldayan gözlerdi bunlar. Kızın yüzü bir anda aydınlanmıştı. Sanki bir yerlerdeki ateş bulutunu ve peşini bırakmayan düşleri delip geçmek istercesine gözleri önce çevrede daireler çizdi. Sonra korkmuş gibi bakan gözleri Berger'in yüzünde ansızın durdu. Berger'in yüz hatlarında soran bir ifadeyle gezindi, ardından bakışlarına takılıp kaldı. Yanıp kurumuş dudaklar belli belirsiz kımıldadı.

Berger ayağa fırladı, kızın ateşten yanan alnını sildi ve su verdi. Kız başını yukarı doğru kaldırdı, suyu telaşla içti ve gözlerini Berger'den ayırmadan başı bitkin halde yeniden yastığa düştü. Bu bakışlar Berger'e çok bilinçliymiş gibi gelmemişti ama kızın gözlerindeki şaşkınlığa bir miktar şükran da karışmıştı sanki. Kız ona ısrarla bakıyordu. Bu derin ve anlaşılmaz bakışlara hedef olmaktan hafifçe titremeye başlayan Berger, döndü ve odada bir şeylerle uğraştı;

ama oraya hiç bakmasa da kızın iri, ıslak ıslak parlayan çocuk gözlerinin onu nereye gitse izlediğini hissediyordu. Kızın başucuna döndü, gözlerinin iri iri açıldığını fark etti. Kıza doğru eğildiği sırada kızın dudakları kımıldadı; kızın konuşmak mı yoksa gülümsemek mi istediğini anlayamadı. Derken kızın gözleri kapandı, yüzündeki ışıltı söndü. Şimdi yeniden sessiz ve solgun yatıyor, daha sakin soluk alıp vererek uyuyordu.

Berger, solukların bile duyulmadığı bu sessizlikte kalbinin gümbürdediğini hissetti ansızın. İçinde delice büyüyen bir mutluluk hissi belirmişti. Kendini yaşamı boyunca ilk kez faal bir biçimde insanların arasına katılmış olarak görüyordu. Birisi ona şükran ve içtenlik dolu sözlerle seslenmiş gibi hissetti, şu birkaç saat içinde lehine büyük ve güzel bir şey olmuştu sanki. Başını eğdi, kıza, bu çocuğa, ona güvenilip teslim edilen bu ilk insana sevgi denebilecek bir duyguyla baktı; onun yaşamını kurtarması bekleniyordu ve bu insan onu yaşama geri döndürmüştü. Uyuyan kızı seyrederken uzun saatlerin nasıl geçtiğini anlamadı. Lambanın sert bir titreyişle ansızın söndüğünü, karanlığın kaybolduğunu ve ilk zayıf ışığıyla sabahın pencerenin önünde beklediğini görünce çok şaşırdı.

Doktor, öğleden önce kızı yoklamaya geldi. Berger ona kendini tıp öğrencisi olarak tanıttı ve boğazını tıkayan utanç verici bilgisizlik hissinden kurtulamayarak, "Tehlike hâlâ sürüyor mu?" diye sordu.

"Sanmıyorum," dedi doktor. "Bence nöbeti atlattı. Tuhaftır, çocuklar bu hastalıklara karşı yetişkinlerden daha dayanıklı oluyorlar; henüz yaşanmamış hayatlarının gücü, ölümle mücadele edip onu yeniyor sanki. Neredeyse bütün çocuk hastalıklarında bu böyle: Çocuklar bu hastalıkları yeniyor, yetişkinler ise onlara yeniliyor."

Hastayı muayene etti. Berger, doktorun yanında durdu, etkilenmişti. Bu insanın ağzından çıkan her sözü can kulağıyla dinlemesi, her hareketine dikkat kesilmesi bir zamanlar körü körüne seçtiği, sonra uzun süre dikkate almadığı mesleğinin olağanüstü gücünü ruhunun derinlerinde hissettirdi. Bir yatağın başına geçip oraya bir armağan gibi umut, müjde ve belki de sağlık bırakmanın bütün güzelliği, ani doğan bir güneş gibi içinde açtı. Bundan sonraki yaşamının istikametini o an açıkça gördü: Faal ve yararlı olmalıydı, o zaman insanlar onu fark eder, o da bir daha hiç yalnız kalmazdı.

İşe, kızın bakımını bütünüyle üstlenmekle başladı. Kendisi için hiçbir şey yapmayıp, kendini hastalığın aşamalarını gözetim altında tutmakla, geceleri hatta gündüzlerin önemli bir bölümünü kızın hasta yatağının başında geçirmekle görevlendirdi. O malum gece kız gerçekten nöbet geçirmiş, ama artık ateşi düşmüştü. Berger küçük kızla konuşabiliyor ve bunu severek yapıyordu. Eğer dışarı çıkmışsa, kıza gelirken birkaç çiçek getiriyor ve ona baharı anlatıyordu; küçük kızın oynamayı çok sevdiği Schönborn Parkı'nda ağaçlar hafifçe yeşillenmişti ve öteki kız çocukları artık açık renkli elbiseler giyiyorlardı. Dışarıda şimdi parıldayan pırıl pırıl güneşi ve çeşitli hikâyeler anlatıyor, kıza kitaplar okuyor, yakında iyileşeceğini söylüyor ve en büyük mutluluğu onu neşeli görmek oluyordu. Bu saf ve kasten çocuksu sohbetler içini açıyordu ve kendini bazen neşe içinde kahkaha atarken duyuyor ve şaşırıyordu.

Solgun yüzlü küçük kız ise yatağında yatıp gülümsüyordu yalnızca. Gülümserken dermansızdı, dudaklarının çevresinde sevimli hafif bir çizgi oluşuyor, sonra bir esinti gibi uçup gidiyordu. Ama bakışlarını Berger'e çevirince, kurşuni hareler taşıyan, ince ışıklar yayan ve diplerine kadar parlayan derin gözleri delikanlının yüzünde sabitleniyor-

du; şaşkınlık ve yabancılamadan artık arınmış olan gözleri, tıpkı bir çocuğun annesinin boynuna sarıldığı anlarda olduğu gibi sıcacık ve ısrarla delikanlının üzerinde kalıyordu. Kız artık konuşabiliyordu ve Berger'e hitap ederken başlarda duyduğu sıkılganlıktan kısa zamanda kurtulmuştu.

Berger'den en çok, kız kardeşini anlatmasını istiyordu. Kardeşi nasıl görünüyordu, uzun mu yoksa kısa boylu muydu, nasıl giyiniyordu, okulda yaramazlık yapıyor muydu? Saçları Berger'inki gibi sarı mıydı? Berger, kız kardeşinin bir gün Viyana'ya gelmesini sağlayabilir miydi; Viyana, zor ve kızı her duyduğunda güldüren bir adı olan kasabadan mutlaka daha güzel olmalıydı? Kız kardeşi hiç onunki kadar ağır bir hastalık geçirmiş miydi? Küçük kız bu çocuksu saf soruların sürekli yenilerini buluyordu. Ama Berger bunlardan yorulmuyordu. Kıza seve seve yanıt veriyor, dünyadaki en değerli varlığı olan kız kardeşinden içtenlikle söz etmek ruhuna iyi geliyordu. Küçük kızın isteği üzerine kız kardeşinin çalışma masasının üzerinde duran fotoğrafını da getirmişti.

Kız, fotoğrafı incecik ve henüz saydam gibi duran çocuk ellerine dikkatle aldı.

"Bakın," dedi kız tırnağıyla dikkatle üzerinden geçerek, "tıpkı sizin ağzınız. Ama siz ağzınıza çoğunlukla kötü bir şekil veriyorsunuz ve çok değişiyorsunuz. Eskiden sizi gördüğümde sizden daima korkardım, öyle bakardınız çünkü."

"Şimdi peki?" Berger usulca gülümsedi.

"Artık korkmuyorum. Kardeşinizin gözleri de sizinkilere benziyor mu?"

"Sanırım evet."

"Bir de sizin gibi uzun boylu, değil mi? Kız kardeşiniz çok güzel olmalı. Aa, bakın, saç modeli tıpkı benimki gibi, çepeçevre örgülü. Annem bu saç modelini kullanmama

önce izin vermek istememiş, yaşımı büyük gösterdiğini söylemişti. Ama ben çocuk değilim artık, konfirmasyon törenim de yapıldı."

Fotoğrafı Berger'e iade etti, o da buna hiç konuşmadan uzun uzun baktı. Anılarında kalan yüz hatlarını bu fotoğrafta ilk kez tam olarak bulamamıştı. Kız kardeşinin ve bu çocuğun ince solgun çehreleri farkına varmaksızın hayalinde iç içe geçmişti ve Berger bu iki yüzü birbirinden ayıramıyordu şimdi. İki gülümseme, iki ses birleşmişti içinde, tıpkı ona güvenen ve onunla bir arada olmayı seven yaşamındaki iki dişi varlık olarak şimdi bütünleştikleri gibi. Karla'nın silueti anılarından uçup gitmişti; kızı da, şimdi şarabın yarattığı bir sarhoşluğu, bir sersemliği, öfkeyle yapılmış bir çılgınlığı anımsar gibi sakin bir biçimde aklına gelen o malum saati de günlerdir bir kez olsun düşünmemişti. Bu kentte yaşadığı anlamsız kötü günlerin hepsini unutup gitmişti işte.

Karşısına büyük bir şansın çıktığından başka bir şey hissedemez olmuştu. Sanki karanlıkta uzun süre gecenin içine doğru yürümüştü ve bir anda, apansız mutluluğu yakalamış, yıldız gibi bembeyaz bir ışığın uzaklarda parıldadığını görmüştü; bir evin ışığıydı bu, buraya değerli bir misafir olarak kabul edilmişti ve burada kalabilecekti. Bu çocuksu, zavallı, korkak adam kadınlardan ne istemişti? Deneyimli kadınlar ona budala, bakireler de korkak gözüyle bakıyor olmalıydılar; çaresiz, olgunlaşmamış, hayalperest biriydi o hâlâ. Yaşamın sadece olgun meyvesini arzulayan kadınların yanına çok erken gitmiş, aralarına çok erken girmeye çalışmıştı. Ama içindeki kadının daha yeni yeni filizlendiği, tomurcuklanmaya yüz tutsa da yine de henüz uykuda olduğu şu çocuk, kibir ve hırs bilmeyen şu kız çocuğu; delikanlının gözünün önünde gelişen ve hâkim olabileceği yazgısı, kendine göre eğitebileceği bir ruh,

ona şimdiden bilinçsizce meyil vermiş bir yürek değil miydi? Şimdiye kadar gördüğü düşlerin en tatlısı ve anlamsız saatlerinde beliren karmaşık şekillerden çok daha gerçek olanı, göğsüne sıcak bir dalga gibi vurdu.

Derken kıza baktıkça, onu tanıdığı süre uzadıkça ve şimdi hastalık sonrası kızın yanaklarına ağır ağır renk gelip yüzü güzelleştikçe, Berger'in içinde suskun ve ihtirastan uzak bir sevgi titreşmeye başlamıştı. Kardeşçe bir sevgiydi bu sadece; kızın cılız ellerini okşayabilmek ve dudaklarındaki gülümsemenin canlandığını görebilmek bile mutluluktu.

Bir seferinde kız yine sessizce, hiç kımıldamadan yatıyordu. İkisi de susmuştu. Ve Berger'in içi bir anda kendisinin bile anlayamadığı bir arzuyla doldu. Kızın uyuduğunu sanarak başucuna yaklaştı. Ama kız sessizce yatıyor ve ona ışıltılı tuhaf gözlerle bakıyordu. Suskun ağzı, kıvrılmış solgun bir gül yaprağını andırıyordu. Ve Berger ne istediğini ansızın anlamıştı: Bu ağza bir kez dudaklarıyla dokunmalıydı, usulca, çok usulca...

Eğildi. Şu hasta çocuğun karşısında bile cesaretsizdi hâlâ.

Kız onun yüzüne baktı: "Şu an aklınızdan ne geçiyor?"

Berger kendini kaptırmıştı, artık susamazdı. "Seni öpmek istiyorum," dedi usulca. "İzin verir misin?"

Kız hareketsizce yatıyor ve gülümsüyordu yalnızca, ışıl ışıl yanan gözleriyle delikanlının yüreğinin derinlerine kadar gülümsüyordu ve artık bir çocuk gibi değil, bir kadın gibi gülümsüyordu...

Berger eğildi ve masum, hassas çocuk dudaklarını usulca öptü.

Birkaç gün sonra hastanın ayağa kalkmasına ilk kez izin verilmişti. Kız, kendisi için pencerenin önüne çekil-

miş olan koltuğa oturmuştu, yataktan kurtulduğu için çok mutluydu. Berger de yanına oturmuş kıza gururla bakıyordu, hastalıktan kurtulmasına yardımcı olduğuna dair bir hissi vardı, kızın hayata dönmüş olması da kendi başarısıydı adeta. Kız hastalık sürecinde büyümüş ve üzerinden çocukluğu usulca atmıştı sanki: Karşısında genç kız gibi oturuyordu, neşesi taşkın ve çocuksu değil ölçülüydü, derin bir duygudan kaynaklanıyordu. Ardında havanın ılık ılık parıldadığı camı tıklatıp, "Madem ben henüz dışarı çıkamıyorum, bari bahar içeri gelsin," demesini Berger küçük bir mucize, yaşamın daha önce hiç tanımadığı bir hoşluğu gibi algıladı. On üç yaşında bir kıza âşık olduğu için kendinden de utanmıyordu artık, çünkü kızın iyileşme sürecinde yaşadıklarının yerine konulamaz rüya gibi bir şey olduğunu biliyordu. Kızın henüz kadınsı utangaçlıktan nasibini alıp altüst olmamış candan güveni, içten ve keyifli ilgisi onu olağanüstü duygulandırıyordu. Kız ona sıklıkla adıyla sesleniyor, onunla şakalaşıyordu; Berger de coşkuya kapılıyor, artık yalnız olmadığını düşünüp yoğun bir mutluluk hissi yaşıyordu. İçinden gelerek gülebilmesi ona çocukluk günlerinin unuttuğu dilini anımsatıyordu. Sonra yalnız kaldığında hoş düşlere kapılıyor, kızın gelişip akıllı, ciddi ve ağırbaşlı bir kadına dönüştüğünü hayal ediyordu. Ve kendini bu fotoğrafların içinde görüyor, kızın onun için büyüyüp serpilmesi gerektiği sonucuna varıyordu.

Yalnızlığı her bakımdan son bulmuştu. Mesela kızın annesi ona Tanrı'ya bakar gibi bakıyordu. Kadın sanki bütün gün ona duyduğu şükranı dile getirebileceği yollar arayıp duruyordu. Berger şimdi kadınla sık sık konuşuyor ve yoksul koşullarda yaşayan bu kadının, kaderin pek çok sillesini yediğini ve onca küçük düşürülmeye ve düş kırıklığına karşın insanı duygulandıran iyi kalpliliğini koruduğunu fark

ediyordu. Kendisinden daha aşağıda olan bu insanların yanından eskiden aksi bir ifadeyle geçip gittiğine pişmanlık duyuyordu ve bu borcunu kapattığı için seviniyordu.

Schramek'le de ilişkisini düzeltmişti. Berger bir keresinde ona koridorda rastlamış ve onunla nasıl neşeli ve rahat konuştuğuna kendi de şaşırmıştı. Karla'dan da söz açılmış ve onu andıklarında zerre kadar canı acımamıştı. İçi sevinçle doluydu, boşlukta özgürce süzülmesi ve rahatlığı yürüyüşüne bile yansımıştı, ona dimdik ve esnek bir duruş kazandırmıştı. Yaşam, dört bir yandan içine doluyor gibiydi, her şey uyumla birbiri içine oturuyordu; üzerinde baskı yapan tek delice arzusu, toz bağlamış kitaplarını açıp öğrenimine yeniden başlamaktı. Mesleği onu altın sarısı ışıklarla çağırıyordu. Kızın tamamen iyileşmesi için birkaç gün daha beklemek istiyordu; bu ilk başarısının, o pırıl pırıl günlerde her saniye hissettiği bu delice hazzın sonuna kadar tadını çıkaracaktı.

Berger iki hafta boyunca sokağın yüzünü görmemiş, arada sırada bir şeyler getirmek için hastanın odasından telaşla aşağıya koşmuştu sadece. Şimdi güneş ışığının vurduğu kaldırımda ilk kez ağır ağır yürürken baharı bütünüyle hissetti; baharın mis gibi kokan serin soluğu adeta bayram havasında ışıklandırılmış kentin üzerinde titreşmekteydi. O gün kenti ilk kez görüyormuş gibi oldu, sanki kent bulanık ve nemli sislerin arasından parıldayarak ortaya çıkıvermişti. Josefstadt'ın ona daha önce daima kir içinde ve çökmek üzereymiş gibi görünen tarihi binalarına baktı; eski tarzda inşa edilmiş, ona evini hatırlatan sıcaklıktaki çatıların ve bacaların kenarları masmavi berrak bir gökyüzüne çizildiği için, geniş caddelerin arkasında uzaklardan görünen ve henüz hafif bir yeşile bürünmüş olan Kahlenberg'i selam durmuş gibi algıladı. Bütün insanların

yüzü ona aydınlanmış gibi geldi, bazen de yanından geçen kimi kadınların bakışlarının samimi bir edayla parlayıp ona doğru kaydığını hisseder gibi oldu. Siyah gözbebeklerinden, titreşen pencerelerden, ışıltılı sokaklardan, camların arkasında uyanmış parlak renkli çiçeklerden, kısacası her nesneden yansıyan onun içindeki pırıltı mıydı yoksa? Çevresindeki bütün bunları artık düşmanca ya da yabancı gibi algılamıyordu, aksine olgunlaşan bir meyve gibi duruyordu orada; umut vaat ediyordu ve rengârenkti, yakında ona sahip olacaktı ve şimdiden tadını çıkarıyordu. Her şey durmaksızın taşan ve insanı bir dalga gibi alıp götüren bir bollukla kuşatılmıştı. Berger kendini bu mutluluğa bütünüyle teslim etti.

Çok geçmeden üzerine hafif bir sersemlik çöktü. Sarhoş gibi olmuştu, ayakları ağırlaşmış, başı kurşundan bir halkanın içine sıkışmıştı sanki. Bu bitkinlik onu ansızın bahar yorgunluğu gibi yakalamıştı. Ring Caddesi yakınlarında bir bankın üzerine oturmak zorunda kaldı. Kucağına, ellerinin üzerine, üşür gibi hafifçe titreyen bedenine güneş vurmuştu, ağaçların sık yapraklarının henüz süzmediği yoğun ve kızgın bir güneşti bu ve öylesine yakıcı bir güce sahipti ki, Berger gözlerini kapamak zorunda kaldı. Kaldırımdan gelip geçen gürültüler ve insanlar vardı ama bir şey onu gözlerini kapalı tutmaya ve sert bankın üzerinde kalıba dökülmüş gibi hareketsizce oturmaya zorluyordu. İki üç saat öylece oturdu. Akşam karanlığı çöküp hava serinleyince kendini zorladı, güçlükle, tıpkı bir hasta gibi evine gitti.

Kızın odasının önünden geçti. Kendiyle baş başa kalmak, son haftalarda onu değiştiren yeni olayların muhasebesini yapmak zorunda olduğunu hissetti. Kitaplarını ve notlarını düzenlemek üzere çalışma masasına oturdu. Ertesi gün öğrenimine başlayacaktı.

O sırada kalın, boş bir defter eline geçti, hatırlamakta zorlandı. Viyana'ya geldiğinde bu defteri günlük olarak kullanmaya karar vermişti. Ve sürekli birinci sayfaya yaraşır bir şey yaşamayı, bir olayı beklemişti; bekleyip durmuş ve sonunda günler gitgide daha yeknesak oldukça defteri tamamen unutmuştu. Bu durum ona şimdi işaret gibi göründü. Çünkü yaşamı henüz başlamıştı, umutsuz gecede şimdi yıldızlar parlamaya başlamıştı. Maceralarla dolu –biraz hisseder gibiydi– belki de aşkla dolu bir günlük olacaktı. Çünkü içindeki bir ses, bu çocuğa duyduğu yakınlığın günün birinde bir kadına duyulan aşka dönüşeceğini söylüyordu.

Lambayı çevirerek yükseltti. Sonra kırmızı ve siyah mürekkeple çeşitli kalemler çıkardı, birinci sayfaya kıvrımlı yazılarla ve arabesk süslemelerle Dante'nin sözlerini yazmaya başladı: "*Incipit vita nuova.*" – "Yeni bir yaşam başladı." Güzel yazı sanatıyla kendine eğlence yaratmayı çocukluğundan beri severdi; geçmişini ve geleceğini yazıya dökmek istediği o an kıvrımlı güzel harfler yarattı, içlerini kırmızı ve siyah mürekkeple doldurdu: "Yeni bir yaşam başladı." Kan gibi ışımalıydı yazdıkları!

O sırada... yazmayı bıraktı... eline mürekkep sıçramıştı. Kırmızı küçük bir leke. Berger lekeyi silmeye çalıştı. Ama olmadı. Suyla ovaladı. Ama leke çıkmıyordu... Tuhaftı... Yeniden denedi. Yine sonuç alamadı.

O sırada beyninden şimşek gibi bir düşünce geçti. Kanının donduğunu hissetti. Neydi bu? Yoksa?

Çekinerek, korkuyla kolunu sıvadı. Kolunun üzerinde gezinen elinin buz kesildiğini hissetti: Burada da kırmızı yuvarlak lekeler vardı, bir, iki, üç... Az önce hissettiği bitkinliğin ve basıncın nedenini bir anda kavradı. Yeterince anlamıştı. Şakaklarındaki zonklama arttı, boğazı düğümlendi. Masanın altındaki ayaklarının soğuduğunu, yabancı ağır kütüklere dönüştüğünü duyumsadı.

Sendeleyerek ayağa kalktı, ürkek bir bakışla aynanın önünden geçti. Hayır, bakmamalıydı oraya! Değiştirilemez bir durum olduğuna göre hiçbir şey yapmamalı, bağırmamalı ya da ağlamamalıydı, umutlanmamalı, hiçbir beklentiye girmemeliydi. Öyle doğaldı ki! Hastalık ona da bulaşmıştı. Kızıla yakalanmıştı.

Kızıl... Doktorun geçenlerde çocuk hastalıklarıyla ve kızılla ilgili söylediklerini odada birinin yüksek sesle tekrarladığını duyar gibi oldu ansızın: "Çocuklar bu hastalıkları yeniyor, yetişkinler ise onlara yeniliyor."

Kızıl... Ölüm... Beyninin içinde her şey iç içe geçti. Kızıl – çocuk hastalığı! Bir yetişkin olarak daima çocuklara ve çocukluğa ait şeylerden dolayı acı çekmiş olması bütün yaşamının simgesi değil miydi? Ve yetişkinler bunları çocuklara nazaran çok daha şiddetli geçiriyorlardı: Her şeyi bir anda nasıl müthiş bir şekilde anlıyordu!

Ama ölmek – içinde pek çok şey buna başkaldırıyordu. Üç hafta önce kimsenin onu dinlemediği, onunla konuşmadığı günlerde nasıl gönüllü giderdi, sahneden sessizce ve dikkat çekmeden nasıl seve seve inerdi! Ama şimdi? Yaşam onunla neden böyle oynuyordu? Vedayı zorlaştırmak için mi ona son saatinde cazip bir şey sunmuştu? Neden tam da şimdiydi? İnsanlarla yeniden bağ kurduğu, kimilerinin acı çekeceği, belki de ondan çok acı çekeceği bir zamanda, neden?

Sonra üzerine yorgunluk, suskun ve şaşkın bir yılgınlık çöktü. Kırmızı lekelere, gözünün önünde kıvılcımlara dönüşüp dans etmeye başlayıncaya kadar donuk gözlerle baktı. Her şey birbirine karışmıştı. Yaşadıklarının bir düş olduğunu hissetti yalnızca; mutluluk ya da mutsuzluk, insanlar ya da yalnızlık, geçmiş ya da gelecek bir düştü. Arzuladığı hiçbir şey yoktu artık. Böyle bir anda suskunlaşmak – ölmek bu herhalde, diye acıyla düşündü.

Tek isteği vedalaşmaktı artık.

Kızın uyuduğu odaya gitti. Dinlenen, artık yakından tanıdığı yüz hatlarına sadece bir an baktı. Buranın yazgısı olmasını düşlememiş miydi? Ve yazgısı kızla birlikte vücut bulmamış mıydı? Düşündüğünden çok, ama çok farklı, yaşam değil ölüm olmamış mıydı?

Kızın yüz hatlarını şefkat dolu bir bakışla okşadı, uykusunda çocuksu dudaklarında hafifçe beliren gülümsemesini kendi dudaklarına aktardı. Tabii odasına döndüğünde dudakları solmuş bir çiçek gibi yine acıyla şekillendi.

Birkaç mektubu yırttı, bir kâğıdın üzerine bir adres yazdı. Sonra zile basıp bekledi.

Kadın hemen odasına atıldı. Tanrı gibi taptığı bu delikanlıya hizmet edebilmek için daima koşarak geliyordu.

"Ben," dedi Berger, ama sesini tam oturtamadığı için bir kez daha başladı, "ben kendimi pek iyi hissetmiyorum. Lütfen yatağımı hazırlayıp, doktoru çağırın. Durumum kötüleşirse kız kardeşime telgraf çekin, adres burada."

İki saat sonra ateşler içinde yatıyordu.

Ateş, kanını delice yakıyordu. Yaşanmamış saatlerin bütün gücü ve hiç harcamadığı ihtirasları, önünde olması gereken uzun yaşamından ona kalan iki günde onu kavuruyordu adeta. Evdekiler sarsılmıştı. Kız ağlamaktan şişmiş gözlerle evin içinde usulca dolaşıyor, sanki onu suçlayacaklarından korkarmış gibi kimsenin yüzüne bakmaya cesaret edemiyordu. Kadın, holdeki haçın önünde çaresizce duruyor, ölüm döşeğindeki delikanlı için hıçkırarak dua ediyordu. Schramek de hastanın yanına sık sık geliyor, bitmek bilmez inancıyla sonunda her şeyin iyi olacağını söylüyordu. Onun gibi düşünmeyen doktor, Berger'in kız kardeşine telgraf çekmişti.

Ateş, baygın halde yatan hastayı iki gün boyunca pençesine almış, kıpkırmızı aleviyle bedenini iyiden iyiye sars-

mıştı. Berger bir kez uyanabilmişti. Kanı akmıyordu sanki. Dermansız ellerini kıpırdatmadan ve gözlerini açmadan öylece yatıyordu.

Ama tamamen uyanıktı. Odanın çok aydınlık olduğunu hissetti, çünkü gözkapaklarının üzeri sanki tozpembe bir pusla kaplıydı.

Hareket etmedi. O sırada yan tarafta bir kuş cıvıldamaya başladı. Önce sanki deneme niyetineymiş gibi çok dikkatli ötüyordu. Sonra coştu, cıvıldadı, şakıdı ve bir aşağı bir yukarı salınan bir melodi başlattı. Hasta, kulak kesildi. Anımsar gibi oldu, bahar gelmiş olmalıydı.

Kuş sesi gitgide yükseliyordu: Bu sesteki coşku, hastanın adeta canını acıtıyordu. Sanki kuş başucuna kurulmuş, tiz seslerle kulağını tırmalıyordu... Ama hayır... Kuş şimdi sesini alçaltmış, uzaklaşmıştı. Dışarıdaki baharda ağacın tepesinde oturuyor olmalıydı. Şarkı gitgide daha az duyulur oldu, gitgide hassaslaştı; bir flütten, bir kızın sesinden geliyor gibiydi. Yoksa kuş değil miydi bu? Narin, gümüş gibi bükülebilen bu ses, tatlı ve ince bir çocuk sesi söylemiyor muydu bu şarkıyı?

Bir kız, bir çocuk... Anılar, gayretsiz bir esintiyle yeniden canlanıp yüreğini kıpırdattı. Her şey ağır ağır aklına geliyordu, ancak peş peşe dizilmiş ve sıraları karışmış fotoğraflardı bunlar. Unutmanın karanlığından, gülümseyen çocuk yüzü ve de –bulanık ama çok tatlı olan– o biricik kaçamak öpücük yükseldi. Ardından gözünün önüne hastalık, kızın annesi ve bütün ev geldi – deneyim çemberi tamamlandı ve ansızın kavradı: Hastalanmıştı ve yatıyordu, belki de ölecekti.

Ağırlaşmış gözlerini hızla açtı. Evet, o odaydı burası. Ve yapayalnızdı. Yan taraftaki kuş artık ötmüyordu, başka zaman şevkle tik tak sesleri çıkaran saat de susmuştu, kurmayı unutmuşlardı. Gözkapaklarının ağır ağır düştü-

günü fark etmedi bile. Odanın içine bakarak geçmişe gitti, Viyana'ya ilk geldiği, dışarıda yağmur yağdığı gece orada oturmuş, acı veren yalnızlığına ağlıyordu. Sonra her şey, Schramek'le yaşadıkları ve diğer renkli olaylar gözünde canlandı, ama hepsi hayali gibiydi... çok yabancıydı... Ruhuna iyi gelmedi, ama canını da acıtmadı... Öylece geçip gitti, hızla o büyük ve karanlık donukluğa karıştı.

O sırada... ansızın... bitişikte bir kapının kapandığını duydu. Ardından kulağına adım sesleri geldi. Tanıyordu bu adımları, Schramek'ti bu. Evet, onun sesiydi. Kiminle konuşuyordu? Kanı, şakaklarında atmaya başladı... Bitişikte gülen Karla değil miydi? Ah, bu kahkaha nasıl da acıtıyordu canını! Sussaydı artık! Başını dinlemek istiyordu... Suskunluk... Sessizlik. Ne yapıyordu onlar öyle? İkisinin de güldüğünü duydu. Ve ansızın, sanki camın arkasından bakar gibi odanın içini gördü. Schramek ayaktaydı, kızı kavrayıp öptü. Kız kalçasını geriye attı, gözleri gülüyordu, o gece, tıpkı o gece olduğu gibi...

Berger'in elleri ateş gibi yanıyordu. Şunlar yan tarafta deli gibi ne gülüp duruyorlardı öyle! İçi sızladı. Onun burada tek başına, dostsuz ölmek istediğini, ölmekte olduğunu bilmiyorlar mıydı? Gözlerinin dolduğunu hissetti, göğsünü yakan bir şey vardı, ellerini yanlara vurdu. Ölmesini bekleyemezler miydi? Derken... bitişikte bir sandalye yere yuvarlandı... her şeyi olduğu gibi görüyordu. Şimdi Schramek kızı kovalıyordu, nasıl da vahşice, nasıl da güçlüydü, kızı nasıl masanın üzerinden kavrayıp kendine doğru çekiyordu... Kız şimdi yine elinden kurtulmuştu... neredeydi? Evet, oraya saklanmıştı... Şimdi birlikte telaşla koşturuyorlardı. Oda titremeye başladı... evin tamamı zangırdamıyor muydu? Evet, her şey sağa sola gidip geliyordu, ortalığı berbat bir gürültü sarmıştı. Lanet olasıcalar, onu son saatinde bile rahat bırakmıyorlardı! Koşturmaya devam

ediyorlardı, şimdi, şimdi Schramek onu yakalamıştı. Korkunla ve çiftleşme arzunla ne ciyaklıyorsun? Hasta, acıyla inledi. Schramek yakalamıştı onu şimdi, dağılan saçları kan gibi aşağılara aktı... Schramek ceketini parçalarcasına çıkardı... Gömleği bembeyaz ışıldadı... Kız bembeyaz ve çıplaktı... Birbirlerini bu halde masanın çevresinde kovaladılar, bir o yana bir bu yana döndüler, sonra yeniden.... Kız nasıl da gülüyordu! Ve şimdi –nasıl olmuştu bu?– kız duvarı yarıp onun odasına koşmuştu ve şimdi karşısında duruyordu... baş ucunda... bembeyaz yanıp sönüyordu, çıplaktı... Yoksa...

Yoksa –ağırlaşmış gözkapaklarını kaldırmak için uğraştı– yoksa... karşısında beyaz bir elbiseyle duran kız kardeşi miydi? Alnında duran onun o serin değerli eli değil miydi?

Ateş iki saat daha yandı. Sonra her şey söndü. Kız kardeşi, çocuk ve Schramek başucundaydılar; sevgisini verdiği üç kişi, onları daha önce hiç görmediği biçimde birleşmiş, onun bütün yaşamını ifade ediyorlardı şimdi. Üçü de ağzını açmıyordu. Küçük kız usulca hıçkırdı, sızlanan bu son ses de gitgide azalıp kesildi. Oda sessizliğe gömüldü. Üçü de bu havaya bürünmüştü, üçünün de canı yanıyordu. Dışarıdan, pencerelerin ardından yabancı büyük kentin hiddetli sesinden başka bir şey duyulmuyordu; kent, durmaksızın homurdanıyor, ne ölümle ne de yaşamla ilgileniyordu.